SLOVENSKI LIST

Naročnina: Za Ameriko in za celo leto $ arg. 6.—; za pol leta 3.50; Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

PERIODICO DE LA COLECTIVIDAD YUGOESLAVA

Dirección y Administración: Gral. César Díaz 1657, U. T. 59-3667 Bs. Aires

Leto VIII. BUENOS AIRES, 27. marca 1937. Štev. 12

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

LIST IZHAJA OB SOBOTAH

Rokopisi se ne vračajo

Sporazum med Italijo in Jugoslavijo

Italijanski zunanji minister grof Ciano in jugoslovanski ministrski predsednik dr. Stojadinović sta v Beogradu podpisala dogovor o dobrem sosedstvu in trgovini med obema državama — Sto političnih jetnikov naše narodne manjšine v Italiji izpuščenih na svobodo — Italijanska vlada dovoli rabo našega jezika v šolah in cerkvah

Ob sporazumu

Časopisne vesti, ki so v zadnjih mesecih napovedovale, da se med Jugoslavijo in Italijo vršijo pogajanja, ki naj bi odstranila dosedanja nesporazumljenja, razčistila ozračje in ustvarila atmosfero dobrega sosedstva med obema državama, niso bile neutemeljene. V četrtek je bil v Beogradu podpisan sporazum, ki utegne pomeniti uvod v popolnoma novo poglavje zgodovine odnošajev med obema državama ob Jadranu.

Ti odnošaji doslej niso bili naj boljši in niti dobri ne. Po velikih sporih zaradi določitve meja je sicer leta 1921., ko je Pašić v Rimu podpisal pogodbo prijateljstva z Italijo, izgledalo, da bosta mogli Italija in Jugoslavija živeti v korektnih odnošajih; to se pa ni zgodilo, marveč je pogodba ostala le kos brezkoristnega papirja. Radi preganjanja naše narodne manjšine v Italiji in ker je v Rimu menda začelo prevladovati zmotno mnenje, da Jugosalvija ni trajna državna tvofba, marveč 'mozaik narodov", nekaka v zmanjšanem obsegu obnovljena Avstro-Ogrska, zapisana skorajšnjemu razpadu, so se italijansko-jugoslovanski odnošaji razvijali v znamenju medsebojnega nezaupanja. Italijanska diplomacija si je prizadevala skovati okrog Jugoslavije sovražen obroč; italijansko vmešavanje v Albaniji je v Beogradu vzbujalo vtis, da si hoče Italija ustvariti tam operativno bazo za vpad v Jugoslavijo; da je razpoloženje rimske vlade napram naši državi neprijateljsko, o tem je pričala iredentistična propaganda za Dalmacijo, potrjevalo je to mnenje podipranje Pavelićeve hrvatske vstaške organizacije in pa vedno večje zatiranje ne samo političnih, marveč tudi kulturnih pravic našega ljudstva, živečega v mejah Italije.

Ko gledamo sedaj, zaradi časove oddaljenosti, jasneje na dogodke, ki so za nami, vidimo da je preokret v tej protijugoslovanski politiki rimske vlade nastal brž po marselskem atentatu. Tragična smrt kralja Aleksandra je pomenila za Jugoslavijo največjo preizkušnjo. In mlada država jo je prestala brez najmanjšega notranjega pretresljaja. Podala je s tem dokaz svoje trdnosti in notranje moči ter dokazala da so živeli v zmoti vsi oni, ki so računali z njeno skorajšnjo smrtjo. In tako so najbrž tudi v Rimu prišli do prepričanja, da se je italijanska politika napram Jugoslaviji oslanjala na neutemeljene domneve in da je bila zato zgrešena. Mussolini je poslal v Beograd novega poslanika v osebi grofa Viole, katerega za Jugoslavijo izredno prijateljske izjave so vzbudile v svetu največjo pozornost. Po daljšem presledku je Mussolini v znanem milanskem govoru pred vsem svetom povedal, da želi začeti napram Jugoslaviji novo politiko. Beograjska vlada ponujene roke ni zavrnila. Začela so se pogajanja, ki so se zaključila s tem, da je Italija poslala v Beograd svojega zunanjega ministra podpisat pogodbo, s katero naj se ta nova politika začne.

Iz besedila pogodbe, iz informacij, ki izvirajo iz zelo dobro poučenih pariških, londonskih in dunajskih krogov, iz pisanja italjanskih uradnih listov ter iz izjav samega grofa Ciana, je razvidno, da se Italija odpoveduje vsaki težnji po Dalmaciji, da se odpoveduje namenu napraviti iz Albanije italijansko provinco, da je sklenila prenehati s podpiranjem madžarskega revizionizma, da se odpoveduje vsaki zvezi s Pavelićevo izdajalsko organizacijo ter da hoče — kar nas še prav posebno zanima — tudi v Julijski Krajini začeti z novo politiko.

Jugoslavija, ki je v zadnjem času izboljšala odnošaje oziroma ojačrepila že obstoječe prijateljske zveze s celo vrsto držav ter po dolgih letih žalostnih nesoglasij sklenila prijateljstvo tudi z bratskim bolgarskim narodom, je sedaj, s podpisom dogovora z Italijo, podala nov dokaz svoje miroljubnosti, ki ne izvira iz kakšnega bolnega občutka lastne slabotnosti, marveč iz prepričanja, da je mir potreben tako Evropi kakor našemu narodu, kateri hoče vse svoje sile posvetiti svojemu lepšemu notranjemu kulturnemu, socialnemu in gospodarskemu razvoju. Pri sklenitvi pogodbe je skrbno čuvala interese našega naroda ter pošteno spoštovala vse dosedanje svoje obveznosti napram drugim prijateljskim narodom.

Vrednost sporazuma ni v podpisanem papirju in v prijaznih besedah, marveč se bo pokazala šele v dejanjih, kajti samo dejanja morejo odločilno vplivati na razpoloženje med narodi.

VSEBINA POGODBE

Italijanski minister za zunanje zadeve grof Ciano, katerega je rimska vlada poslala v Jugoslavijo z namenom, da zaključi pogajanja za odstranitev dosedanjih nesporazumljenj med Rimom in Beogradom, se je v četrtek ob 9. zjutraj pripeljal v Beograd, kjer so ga na postaji sprejeli ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović ter nekateri drugi člani vlade in tamošnjega diplomatskega zbora. Kmalu nato je že imel prvo konferenco s predsednikom jugoslovanske vlade, ob 12. pa je posetil kneza namestnika Pavla, ki ga je zadržal na kosilu. Po ponovnem sestanku sta zastopnika obeh držav podpisala pogodbo o sporazumu. Pogodba vsebuje, poleg običajnega uvoda, naslednje določbe:

"1. Visoki pogodbeni stranki se obvezujeta, da bosta spoštovali svoje meje na kopnem in tudi na Jadranskem morju. Za slučaj, da bi ena izmed pogodbenic bila brez provociranja napadena od ene ali več drugih držav, se druga pogodbenica obvezuje, da ne bo storila ničesar, kar bi moglo napadalcu koristiti.

"2. Za slučaj, da bi povodom mednarodnih zapletljajev pogodbeni stranki smatrali, da so njuni skupni interesi ogroženi, se ovezujeta, da se bosta posvetovali glede korakov, ki naj se podvzamejo v svrho zaščite teh interesov.

"3. Pogodbenici potrjujeta, da sta odločeni ne posluževati se vojne kot sredstva svoje nacionalne politike ter da hočeta morebitne spore in nesporazumljenja reševati na miroljuben način.

"4. Pogodbenici se obvezujeta, da ne bosta dovoljevali na svojih teritorijih ter da ne bosta na noben način podpirali nobeno delavnost, ki bi mogla biti usmerjena proti teritorijalni integriteti ali notranjemu obstoječemu redu druge pogodbene stranke ter da sploh ne bosta nudili svoje zaslombe nobeni akciji, ki bi mogla škodovati prijateljskim odnošajem med obema državama.

"5. Z namenom, da se gospodarskim odnošajem da večji razmah, v skladu z vpostavljenim prijateljskim razmerjem, določita pogodbenici, da bosta utrdili in povečali sedanjo izmenjavo blaga ter poiskali sredstva za obširnejše gospodarsko sodelovanje. V ta namen se bodo v najkrajšem času sklenili posebni dogovori.

"6. Pogodbenici soglašata v tem, da se nobena izmed določb pričujočega dogovora ne nasprotuje od obeh pogodbenic prevzetim mednarodnim obveznostim, ki so, sicer, splošno znane.

"7. Ta dogovor bo veljal za dobo petih let.

"8. Dogovor se bo ratificiral. Stopil bo v veljavo onega dne, ko se izvrši izmenjava ratifikacij."

Izjave obeh ministrov

Po podpisu pogodbe je grof Ciano sprejel novinarje in jim dal naslednje izjave:

"Današnji sporazum pomeni prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo. Naš namen je bil predvsem odpraviti sleherni vzrok nesoglasij in hočemo vpostaviti trajen mir, ki bo blagodejno vplival tudi na sosedne narode. Italijanske krajevne oblasti so dobile navodila glede poučevanja srbskega, slovenskega in hrvatskega jezika v Italiji ter glede rabe teh jezikov v cerkvah. Dogovori pomenijo velik prispevek k evropskemu miru in upamo, da bodo služili za vzgled tudi drugim državam.

Izjave novinarjem je dal tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović. Dejal je, da se s sporazumom otvarja nova doba v odnošajih med obema državama ter je naglasil, da dogovori niso nikakor v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi Jugoslavije, prevzetimi s paktom družbe narodov, ter z drugimi obstoječimi pogodbami s prijateljskimi državami.

100 naših političnih jetnikov izpuščenih na svobodo

Ciano je nato prečital Mussolinijev telegram, ki naznanja, da je bilo izpuščenih na svobodo, na podlagi zadnje amnestije, osemdeset političnih jetnikov iz onih Italiji podrejenih krajev, kjer se govori jugoslovanski, ter da so bili vsi ostali politični jetniki iz onih krajev — vkupno 20 — izpuščeni na svobodo ob podpisu beograjske pogodbe.

Odmevi drugod

Italijanski listi z velikim navdušenjem pozdravljajo sklenjeni sporazum. Naglašajo, da so bile rešene vse sporne točke ter da se je res ustvarilo ozračje, v katerem je možno prijateljsko sodelovanje obeh držav.

Beograjsko pogodbo pozdravljajo tudi v državah Male antante ter v Londonu in Parizu, kjer povsod naglašajo, da so bili obveščeni o poteku pogajanj ter da bo sporazum okrepil mir v Evropi.

Iz glavnih evropskih mest, predvsem iz Pariza in Londona, so še pred sestankom med Stojadinovićem in Cianom napovedovali, da bo sporazum obsegal tudi vprašanje postopanja italijanske vlade napram naši narodni manjšini v Italiji ter so te napovedi v celoti sedaj potrjene po Cianovih izjavah in Mussolinijevim telegramu.

GLAS IZ DOMOVINE

Vse naše izseljence obveščamo, da bodo imeli v sredo 31. t. m. priliko slišati po radiu glas iz domovine. Od 8. do 9.15 zvečer bo oddajna postaja jugoslovanskega Presbiroa v Beogradu oddajala potom holandske postaje CBJ v Einhhovenu, po kratkih valovih od 31,28 in 19,71 m, poseben program za jugoslovanske izseljence, živeče v prekomorskih deželah. Otvoritveni govor bo imel predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović.

Ker imajo naši izseljenci povečini samo sprejemne radio-aparate za dolge valovne dolžine, bo tukajšnje naše poslaništvo poskrbelo, da bo kakšna buenosaireška postaja isti program oddajala na dolgih valovih. Ime postaje bo pravočasno sporočeno v najvažnejših buenosaireških dnevnikih.

Srečne in vesele velikanočne praznike

Voščijo vsem rojakom in predvsem prijateljem in naročnikom "Slovenskega lista".

Uredništvo, upravništvo in konsorcij S. L.

DROBNE VESTI

Mussolini se je nepričakovano hitro vrnil iz Libije, kjer je imel ostati delj časa. Angleški in francoski listi zatrjujejo, da je zato imel tako silo, ker so italijanske čete na španskem, in sicer v pokrajini Guadalajara, doživele hud poraz. Musolini se je pripeljal z ladjo do Gaete, odkoder je v najhujšem dežju nadaljeval pot v Rim, kjer je šel takoj v vladno palačo ter tam imel dolga posvetovanja s svojimi sodelavci. Ta hitra vrnitev iz Afrike je izzvala veliko pozornost.

Neguš Hajle Sejlassie še ni izgubil vere v Društvo narodov; te dni se je obrnil na ženevsko ustanovo s prošnjo, naj bi poslala v Abesinijo posebno komisijo, ki naj bi na samem mestu ugotovila, kaj so Italijani počeli po atentatu na podkralja Grazianija. Seveda bo vse ostalo le pri nedolžnih negušovih željah...

Strašna nesreča se je dogodila v New Londonu v Združenih državah Severne Amerike, kjer je silovita eksplozija zrušila šolsko poslopje, v katerem je bilo okrog 700 trok in učiteljev. Ruševine so zasule kakih 450 šolarjev in učiteljev. V 2 dnes so pokopali 425 žrtev te strahovite katastrofe, pa še vedno izkopavajo izpod ruševin trupla drugih žrtev. Kako je nastala eksplozija, niso še ugotovili, domnevajo pa, da se je razpočil velik kotel centralne kurjave.

Argentinske vesti

Boljšanje gospodarskega položaja

Splošno znano dejstvo je, da zavisi gospodarski položaj Argentine od cen, ki jih je mogoče doseči na svetovnem trgu za poljedelske proizvode katere v velikih količinah izvaža in s katerimi plačuje druge predmete, ki jih mora uvažati iz tujih dežel. Ko so pred leti radi velikih zalog žita in zaporednih dobrih letin katastrofalno padle cene pšenice, turšice, lanu itd., se je v Argentini začela doba krize; cene so bile takšne da se čakarerom v mnogih krajih na primer niti izplačalo ni pobirati turšico z njiv, kakor se gotovo še mnogi spominjajo.

Cene poljedelskih proizvodov so se v zadnji polovici preteklega leta začele boljšati in ugodni vplivi izboljšanih tržnih prilik so se kmalu začeli kazati v splošnem gospodarskem položaju Argentine in danes že lahko rečemo, da brezposelnosti, ki je povzročala že prav resne skrbi še pred nedavnim, ni več. Kakor smo že pisali je dovoljeno upravičeno upati, da se bo boljšanje gospodarskega položaja še stopnjevalo. Cene raznim vrstam žita še vedno rastejo in izgleda, da se bodo krepko držale. Pšenica, ki so je pred enim mesecem prodajala za izvoz po $ 11.15 za kvintal, kar so takrat v borznih krogih smatrali za povsem zadovoljivo ceno je preteklo sredo kvotirala $ 14.70, kar pomeni, da je cena v manj ko 30 dneh poskočila kar za $ 3.65. Cena lanu je v istem času zrastla od 14.10 na 16.10.

Nadaljnji znak boljšanja gospodarskega položaja je veliko povečanje argentinske zunanje trgovine. V prvih dveh mesecih tek. leta je znašala celokupna vrednost zunanje trgovine argentinske republike 750.780.000 pesov, kar znaša dobrih 278 milijonov več nego v prvem dvomesečju lanskega leta; izvoz se je v primeri z onim lanskega leta povečal kar za 102,5 od sto in tudi uvoz je nekoliko večji nego je bil lani.

Vsa ta znamenja upravičujejo upanje, da je Argentina prebolela dobo hude gospodarske krize ter da stopa sedaj v novo blagostanje.

AVTOBUSNI PROMET MED BUENOS AIRESOM IN ROSARIOM

V ponedeljek se je začel redni avtobusni promet med Rosariom in Buenos Airesom: vzdružuje ga za sedaj pet omnibusov, ki vozijo skozi sledeče kraje: San Nicolás, Pergamino, Arrecifes, Capitan Sarmiento, Carmen de Areco in Pilar.

Reklamna cena
.JAIME. CASA
Popolno pohištvo za jedilnico in spalnico
$ 225.—
Avda. SAN MARTIN 2706
U. T. 59-0504
(Na pol kvadre) Buenos Aires

ANA CHRPOVA
Slov. babica
dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.
ENTRE RIOS 621
U. T. 38 Mayo 8182

IRIONDO GUVERNER POKRAJINE SANTA FE

V soboto popoldne so se sestali v Santa Fe na zadnjih volitvah izbrani člani volilbega zbora, da določijo novega guvernerja in podguvernerja pokrajine; za guvernerja je bil izvoljen, kakor je bilo že prej jasno, da bo antipersonalistični voditelj in bivši minister zvezne vlade Manuel de Iriondo, za njegovega namestnika pa Rafael Araya. Pokrajinska zbornica bo začela zasedati 10. aprila.

ZA POVZDIG TUJSKEGA PROMETA NA JUGU

Nova cesta, ki veže San Martin de los Andes in Nahuel Huapí, bo kmalu končana in si od nje obetajo velik porast tujskega prometa v tem delu argentinskega juga polnem naravnih krasot. Cesta se vije ob lepem Melinquenškem jezeru, obdanem od gozdov, ter je približno za polovico krajša od prejšnje slabe poti, ki je vezala oba zgoraj imenovana kraja.

STAVKA OBČINSKIH NAMEŠČENCEV V Stgo. DEL ESTERO

V Santiagu del Estero so zastavkali občinski nameščenci, ker so preslabo plačani. Stavka traja že precej časa in se je zadnje dni še poostrila ker je občina zagrozila, da odpusti vse delavce, ki so do določenega dne ne vrnejo na delo.

GANCEDA SO NAŠLI OBEŠENEGA

"Linyero" Ganceda, katerega so bili prijeli radi ugrabitve in umora fantička Pereyre Iraole, je policija prepeljala v nedeljo ponoči iz Mar del Plate, kjer je bil doslej zaprt, v jetnišnico v Dolores. Ko je ob 5. zjutraj stražar odprl celico, v katero so bili zaprli Ganceda, je našel moža obešenega. Javil je brž predstojnikom, ki so ga bili prepeljali iz Mar del Plate. Sodnik je dal aretirati policaje, ki so bili spravili Ganceda v Dolores, ter je začel preiskovati zadevo, ki se mu najbrž zdi nekoliko sumljiva.

OPOZORILO SLOVENSKIM STARŠEM

Slovenski starši s Paternala in bližnjih okrajev se opozarjajo, da se bo v kratkem otvorilo zavetišče za otroke slovenskih izseljencev. Sprejemajo se prijave otrok za otroški vrtec in pa tudi takih, ki že hodijo v argentinsko šolo; za poslednje bo zavetišče koristno tudi zato, ker se bodo v njem izpopolnjevali tudi v onih predmetih, katerih se uče v državni šoli. Pozivamo slovenske starše, naj svoje otroke čim prej vpišejo v slovensko zavetišče. V to svrho naj se obrnejo na "Tabor", "Prosveto" ali pa na upravništvo "Slovenskega lista". — **Pripr. odbor za slovensko šolsko društvo.**

V ZADNJEM HIPU SO GA PRIJELI

C. Luis Ciampoli, star 35 let, oženjen in stanujoč na ul. Tacuari 892, je bil že celih 17 let zaposlen v tukajšnjem denarnem zavodu "Banco Español". Bil je delaven, vesten in pošten, užival je radi tega zaupanje prisvojih predpostavljenih ter se je tako od najbolj preprostega posla povzpel polagoma do odgovornega in zaupnega mesta na banki. Imel je opravka z velikimi vsotami in ena izmed takšnih velikih vsot ga je očarala in speljala v skušnjavo, iz katere se ni znal drugače rešiti, nego da je denar vzel k sebi. Brž je tudi naredil načrt, kako bi jo čimprej popihal na varno. Odločil se je za najbolj moderno in najhitrejše prometno sredstvo: za letalo. Z avionom družbe Panagra se je hotel odpeljati na Cubo. Ko se je v poslopju Panagre baš pripravljal, da se odpelje na letališče 6 de Setiembre, je prišla policija ter ga aretirala. Mož sedaj v kehi najbrž razmišlja, da bi bil imel manj smole, ko bi se bil odločil za bolj staromodno prometno sredstvo — ko bi se bil na pr. zanesel bolj na lastne noge nego na letalo...

NENAVADNA SMRT POLICAJA

V soboto zvečer je nekdo po telefonu obvestil policijsko postajo štev. 42, da se je med ulicama Bragado in Telier dogodil zločin ter da leži tam neznan človek ranjen. Podkomisar Agustín Rendano se je z nekaterimi policaji takoj odpravil na označeno mesto. Ranjenca pa niso več našli, ker so ga bili medtem ljudje spravili v bolnišnico Salaberry. Policija je tedaj stopila v kavarno na križišču Manuel Artigas in Telier, v lokal, kjer se menda ne zbirajo sami svetniki, kajti med gosti je nastala velika zadrega, ko se je nanje ozrlo oko postave. Eden izmed navzočnih je celo stekel v ozadje na dvorišče, skočil tam čez zid in začel bežati. Policaji so jo seveda ubrali za njim in so ga res túdi kmalu dohiteli. Ugotovili so tedaj, da imajo v rokah starega znanca Juana Ferrera, starega 38 let. Zagotavljal je, da nima nič skupnega z napadom, katerega žrtev je postal nekaj minut prej Ramón Masía — kajti tako se je imenoval mož, ki so ga prepeljali v bolnišnico ranjenega (imel je dve krogli v trebuhu) in ki je v bolnišnici tudi kmalu umrl.

Zasledovanje Ferrera pa je na nepričakovan način zahtevalo človeško žrtev. Bodkomisar Rendano se je bil s tekom upehal tako, da je padel in obležal nezavesten. Brž so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je pa kmalu umrl; zadela ga je bila kap.

SREČNO JE PRITEKEL...

Znani argentinski tekač Juan Zabala, ki je še v nekoliko svetovnih tekmah odnesel prvo nagrado, se te dni poroči v Berlinu z dansko devojko Elso Buck, s katero se je baje seznanil pred desetimi leti v Buenos Airesu. Fant je tekal in je srečno pritekel... zakonski stan.

TRAGEDIJA MED SLUŽABNIKOMA

Peter Mewscuk, star 30 let, poljski priseljenec, je v hiši štev. 1683 na ul. Ayacucho, kjer je bil zaposlen kot služabnik, streljal na svojega stanovskega tovariša 39-letnega Parda Otera. Tega so krogle ranile tako, da se je zgrudil. Ko je Mewscuk videl pasti svojega tovariša, je najbrž mislil, da ga je smrtno zadel, pa si je še sam pognal smrtonosno kroglo v glavo. Otero pa je bil samo ranjen, dasi nevarno; sedaj ga zdravijo v bolnišnici Fernández.

OŠPICE NA PARNIKU

Na poljskem parniku "Kosciuscko", ki je imel privoziti v tukajšnje pristanišče v ponedeljek, je izbruhnila otroška bolezen ošpice, ki je napadla preko trideset mladih potnikov. Zdravstvene oblasti argentinske republike so radi tega parnik zadržale izven pristanišča ter mu šele po temeljiti desinfekciji v torek dovolile v luko.

BOGAT BERAČ UMRL NA POLICIJI

Policaj, dodeljen komisariji štev. 7, je v torek aretiral na trgu Once berača, kateri je povedal, da se piše Julio Grand, da je star 65 ter da je po rodu Francoz. Na komisariji so berača preiskali ter našli pri njem okroglih 430 pesov v gotovini in poleg tega še štiri vložne knjižice za vkupno 32.000 pesov. Mož je bil najbrž v velikih skrbeh, kaj bo z njegovim ljubljenim denarjem, pa si je te skrbi tako gnal k srcu, da mu je postalo usodno: tri ure po aretaciji je na komisariji umrl. Zadela ga je kap.

ALI JE RES BIL CAPRIOLI?

Ko je policijski avto vozil v ponedeljek zvečer, okrog 6. ure, mimo križišča ulic Tres Cruces in Mercedes, v Villi Devoto, sta dva neznanca iznenada začela streljati proti njemu. Policaji so izstopili ter začeli bitko, ki je privabila še celo vrsto drugih varuhov reda. Streljanja je bilo mnogo, z obeh strani, a neznana napadalca sta srečno izbegavala kroglam. V ulici Nazarre sta ustavila neki kamijon, ki je slučajno vozil mimo, ter sta šoferja prisilila, da ju je peljal do križišča ulic Cuenca in Marcos Sastre, kjer sta izstopila, in izginila. Po drznosti napadalcev policija sklepa, da je bil eden izmed njiju najbrž zloglasni gangster Caprioli, katerega varnostna oblast že dolgo išče.

DEKLE SO UGRABILI

Cándido Rodríguez, bivajoč v Ciudadeli, je javil policiji, da je 6. t. m. izginila od doma njegova 18-letna hčerka Marija. Policija je začela poizvedovati in vohati ter je tudi izvohala neko staro hišo na kampu. Izvršila je priskavo in imela srečo: našla je pogrešano dekle in aretirala pet oseb, med njimi neko babnico, ki je bila z ugrabiteji v zvezi.

POGLAVAR ROPARSKE TOLPE USTRELJEN

Komisar policije v Lomas Vallejos, v Corrientesu, je naletel na Nestarja Martíneza, imenovanega "Poncho Blanco", poglavarja roparske tolpe, ki je že dvajset let strahovala tamošnje kraje, saj je štela kar 30 članov. Ker se je tolovaj hotel postaviti po robu, ga je komisar ustrelil.

BANCO GERMANICO
DE LA AMERICA DEL SUD
L. N. ALEM 150 BUENOS AIRES

Uradništvo Jugoslovanskega oddelka pri Banco Germánico želi cenjenim in številnim klijentom svojega oddelka Vesele Velikonočne praznike.

JUGOSLOVANSKI ODDELEK

Dr. ENRIQUE DANIEL DAUGA
Zobozdravnik
Sprejema vsak dan izven četrtkov od 14 do 19 ure
PALPA 2584 — U. T. 73-1900
Buenos Aires

INSTSTUTO - DENTAL POPULAR
2261 - Av. SAN MARTIN - 2261
Pregled brezplačno
Sprejemanje od 9—11 ure in od 3—9 pop.

Izdiranje zob brez bolečin $ 2.—
. Nov način in različne vrste stavljanja zob.

Vesti iz organizacij

Izpoved...

Dragi prijatelj!

"Ti si mi najdražji prijatelj. Vedno, ko mi je duša polna tugob, se ti izpovem, vse po vrsti, brez da bi Ti kaj zamolčal, in lažje mi je pri srcu, ker vem da me razumeš!

Moje življenje Ti je znano. Vsega, prav vsega pa le ne veš, ker vedno sem imel v srcu majhen predalček, kamor sem skrbno zaklepal tisto kar mi je bilo najdražje na svetu. Sedaj po več letih sem se odločil, da Ti odkrijem tudi ta vsemu svetu skriti prostorček. Nikar se ne huduj name, saj bi Ti bil že zdavnaj vse povedal, pa sem se bal, da se mi boš smejal...

Ko sem osemnajst pomladi preživel v tihem zadovoljstvu čist in brez greha, je naenkrat moje srce zahrepenelo po ljubezni in sreči...

Skupaj sva hodila v šolo. Potem pa je ona šla v gospodinjsko šolo; in je imela prevzeti po očetu veliko posestvo, jaz pa sem hodil na dnino, ker smo bili doma reveži.

Včasih sem šel k njim na dnino. Rad sem hodil, dasi me je bilo sram... Rada sva se imela pa o ljubezni nisva nikoli govorila. Vedela sva tudi oba, da ne bova nikoli mož in žena, ker je bila ona prebogata in jaz preubog..

Imela je snubcev na vsak prst dva, če je hotela. Vse po vrsti je vljudno odslavljala, češ da je še mlada in se ne bo še poročila. In ko so jo vkljub vsem izgovorom hoteli prisiliti, da se mara poročiti s sinom bogatega posestnika, je dejala, da raje umre...

Mene so nagnali s pridaničem in postopačem, wi da zapeljujem pošte na dekleta. In ko je ona dejala, da sem bolj izobražen kot vsi njeni vsiljivi snubci skupaj, je bila izročena javnemu zasmehovanju...

Jaz sem hotel pobegniti v tujino. S tihotapstvom sem toliko zaslužil, da bi bilo dovolj za vozno karto. Nič ni rekla, ko sem ji povedal namero, samo debela solze so ji pričele teči po licih. In ko sem dejal, da bom pozneje tudi njo poklical k sebi, me je čudno prodirno pogledala in je dejala: "Ti, jaz bom rajši umrla..."

Pogledal sem jo neverjetno. In tedaj sem zapazil njene vročične oči, ki so se s čudnim, skoro blaznim sijajem svetile...

"Saj ti si bolna!", sem prestrašen vzkliknil.

"Da, res sem bolna!", je dejala ter se počasi z negotovim korakom obrnila proti domu. Stal sem na mestu in zrl za njo. Na ovinku se je še enkrat ozrla...

Drugi dan je ostala v postelji. Kunala jo je silna vročica. Tretji dan jo umrla... Zdravnik, ki so ga poklicali, je dejal, da je umrla za vnetjem možganske mrene...

Vse ozračje je bilo prepojeno sladkega vonja prebujajoče se pomladi. Ona pa je kot nevesta belo oblečena in z vencem v laseh ležala na mrtvaškem odru. Odvsepovsod so jo hodili ljudje kropit. In ko sem prišel tudi jaz, se mi je zdelo da so bile vse oči uprte vame in da si ljudje tiho šepečejo: "Glejte ga, ubijalca!..."

Ti ne veš, kaj sem takrat občutil v srcu. Pokropil sem jo in sem strmel v njen obraz, na katerem je ležal sladek mir... To vem da nisem pokleknil in da tudi molil nisem za pokoj njene duše... Kako sem odšel, se ne spominjam. Vem, da ni nihče govoril in da sem čutil strah pred ljudmi, in da sem želel biti sam z njo...

Odšel sem domov in ko sem občutil v roki mrzel predmet, sem ga krčevito stisnil in takoj odšel proti gozdu... Ko sem dospel v njegovo temno okrilje sem dvignil roko in sprožil... Patrona se ni vžgala... Tedaj me je nekaj stresło... Sesedel sem se na mehki mah in sem bridko plakal...

Ko sem se pomiril, se je baš delalo krasno pomladansko jutro. Ves gozd je zaživel in se mi je zdelo, da vsi ptički meni prepevajo in me tolažijo...

Oglasil se je mrtvaški zvon... Med njivami in travniki se je vil dolg sprevod... Mislil sem, da zblaznim... Dirjal sem čez bližnjico in sem se kot tat priključil sprevodu...

Ko je zaropotala gruda na krosto, se mi je zdelo kot da se zemlja siplje name... Odšel sem, ker sem se bal ljudi...

Ko so zvezde zablestele in je noč zazibala vse v sladki pokoj..., sem se sam, brez prič, na svežem grobu poslovil od nje...

Tedaj šele sem prav občutil, kako sem na vsem božjem svetu čisto sam

Pričel sem hirati.

"Fant je bolan!", je dejal oče in mati je večkrat skrivoma brisala oči, ko je videla mojo večno otožnost. Staršem na ljubo sem šel k zdravniku, dasi sem vedel, da mi ne more pomagati. Zdravnik je ugotovil otopelost srca za kar da je edino zdravilo razvedrilo in primerna družba.

Družbe nisem maral. V razvedrilo pa mi je bila narava s svojimi številnimi prebivalci, in pa ona, ki je skoro sleherno noč prišla k meni...

Sam ne vem, kako sem prišel do tega; mislim, da mi je ona vdahnila misel da preveč gledam svoje lastno gorje in mi nič ni mar gonje drugih, gorje mojega naroda...

In prav res, jaz nisem prej nikoli videl nobenega naroda, videl sem samo njo in sebe... In kar naenkrat so se mi izbudila nova čustva.

Zgodilo se je čudo... Odšel sem k vojakom ter sem se vrnil izpod toplega italskega solnca popolnoma zdrav...

Vem, da me ni ozdravilo toplo italsko solnce, kot so drugi menili marveč silno hrepenenje po domovini, ki se mi je vedno lepše in obenem nesrečnejša zdela, čim delj časa sem bil od nje...

Četudi me je usoda oropala ljubezni najdražjega bitja na svetu, me ljubezni mojega naroda ne more oropati... Zato pa se mi splača živeti!

Vedno bolj sem se zavedal kako postaja moj narod žrtev zatiralcev. Moja dolžnost je, da ga branim in mu pomagam v borbi...

Tla so mi postajala vsak dan bolj vroča. Odšel sem v tujino. Mnogi so mi zamerili, ker sem jih pustil samo... Menili so celo, da se bojim žrtev...

Kako čudno je človeško srce in razum. Radi nje sem hotel izpljuniti to bedno življenje. Smrti za narod, žrtve kot se je za človeštvo žrtvoval Kristus na veliki petek, pa me je bilo strah ni se mi je zdela taka smrt poniževalna...

In zdaj sem tu. Tudi tukaj delam kolikor morem. Pa me mnogi n erazumejo ali nočejo razumeti. Za naše skupne koristi je treba ponižno beračiti... Imamo društva, ki nočejo razumeti potrebo skupnosti. In kot si mi pisal, tudi v Argentiniji ni nič bolje.

Prav lahko razumem koliko se morete nekateri žrtvovati, da vzdržujete list s katerim utirate skupno pot našemu izseljenstvu...

Včasih tudi mene obdajajo mračne misli in mi je žal žrtev za naš narod; žal mi je naše zasužnjene domovine, ki jo spričo naše pasivnosti ne bomo nikoli več videli...; žal mi je tudi vseh tistih, ki so mučeniško smrt za svobodo našega naroda prestali...; žal pa mi je prav posebno, ker nočemo razumeti kako lepo bi bilo lahko življenje na svetu, če bi ne bilo med nami toliko zavisti, ter malo več strpnosti in medsebojnega spoštovanja...

Vendar nisem izgubil ljubezni do mojega naroda in ne vere v njegovo Vstajenje...

Prej ali slej bo prišel dan Vstajenja vseh tlačanih in ponižanih, kadar bo v njih srcih zavladala ljubezen in bo izginilo sovraštvo...

Te dni mi spet vhajajo spomini v domače kraje kjer smo so bosonogi podili okrog hiš, po tratah in gmajnah ter zvijali piščali iz vrbovih vej...; kjer "okna so okenca in slap rdečih se nageljnov po zidu peni", za katerimi dekle ljubezni vroče sloni in gleda za fanti, ki v tiho noč vriskajo in pesem za pesmjio pojó... Tja mi srce hrepeni!

Zapustiti sem moral solnčne planine in ko sem se zadnjikrat ozrl po zlatih vinskih gričih in mi je v zadnji pozdrav zablestelo sinje Jadransko morje, mi je bilo v duši skoro kot takrat ko sem izgubil prvo upanje in srečo...

In ko tako premišljujem kako malo sreče in veselja je v našem bodočem življenju, se čudim in sem mnogokrat žalosten obenem, zakaj je med nami toliko nasprotovanja in tako malo medsebojne ljubezni."

Tako mi je pisal prijatelj, ki mi vse svoje grehe in negrehe odkritosrčno izpjoveduje. Vem, da mi ne bo zameril, ker sem njegovo zaupanje izrabil. Sicer pa sem samo grehe povedal, grešnika nisem izdal.

J. K.

Krojačnica

MOZETIČ

Nudi cenj. rojakom veliko izbero vsakovrstnega blaga za poletne obleke, kakor tudi perila in vseh drugih moških potrebščin.

SLAMNIKI

so na prodaj po cenah kakor jih ne dobite nikjer.

Prepričajte se!

Sebastjan Mozetič

BUENOS AIRES
5019 - OSORIO - 5025
(PATERNAL)

MODERNO ZDRAVILIŠČE

V VSAKEM SLUČAJU

Ko čutite, da Vam zdravje ni v redu. Našli boste v tem zdravilišču specializirane zdravnike in najmodernejše zdravniške naprave. Upravitelj naš rojak dr. K. VELJANOVIĆ

sprejemamo bolnike v popolno oskrbo in sicer po jako zmernih cenah.

. . . Izvršujemo tudi operacije . . .

Poseben oddelek za vse ženske bolezni in kozmetiko.

TALCAHUANO 1060 Buenos Aires

Ordinira vsak dan od 5. do 8. ure

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO I.

Gral. César Diaz 1657 **Buenos Aires**

VABI

na

Veliko Prireditev

Z BOGATIM SREČOLOVOM

ki se bo vršila na

BELO NEDELJO

4. APRILA

v dvorani XX SETTEMBRE, ALSINA 2832

Začetek točno ob 16 uri

SPORED:

1.) I. Ocvirk: **"Rožmarin"**, (meš. zbor)
3.) Sicherl: **"Straža slovenska na plan"**, (moš. zb.)
4.) N. N.: **"Nageljni"**, (moški oktet)
5.) **Deklamacija** (deklamira Irena Jekše)
6.) N. N.: Veseloigra v treh dejanjih:

"TETA IZ ARGENTINIJE"

—o—

Po končanem sporedu se bo vršila prosta zabava s plesom in bogatim srečolovom v prid društvene knjižnice.

Vse prijatelje kulturnega napredka vljudno vabimo, da se v obilnem številu udeležijo.

ODBOR

'TETA IZ ARGENTINE'

V nedeljo dne 4. aprila priredi Slovensko prosvetno društvo veseloigro "Teta iz Argentine". Prireditev se bo vršila v znani dvorani v ulici Alsina 2832.

"Teta iz Argentine" je bila z velikim uspehom podana na mnogih severnoameriških odrih in prav tako tudi v Jugoslaviji. Kjerkoli so jo igrali, so jo morali na željo občinstva celo večkrat ponavljati. Teta iz Argentine je osvojila srca vseh, starih in mladih.

Ves prizor se vrši v oficirskem okolišu.

Mlad oficir ima dekle in bi se rad oženil, pa nimata denarja, ne cna in ne on, za potrebno kavcijo, brez katere ni dovoljeno častnikom se poročiti. Zaljubljenec piše svoji teti v Argentino da naj mu pošlje denarja, in ga tudi dobi. Ampak nečak je vedel, da teta sovraži pomehkužene ženske in se ji je zlagal, da bo denar rabil za nakup krasne kobile, ker je teta v konje strašno zaljubljena.

Vse bi se bilo morda dobro izteklo, da ni nevestina mati vztrajala pri tem, da hoče na vsak način teto videti, ker ni prav nič verjela, da bi zaročenec njene herke res imel kako teto v Argentini. Bila je pač izkušena ženska in je vedela, da mladi zaljubljenci, in še posebno častniki, radi lažejo...

Ker pa je teta iz Argentine pisala svojemu nečaku, da nima namena priti domov, je bil ta ves obupan. Iz stiske ga je hotel rešiti njegov prijatelj, ki se je preoblekel v argentinsko teto in jo je prav izvrstno predstavljal, tako da se je celo major, ki je tega nečakovega prijatelja sovražil kot kačo, zaljubil v njega, misleč, da ima res opravka z bogato teto...

Medtem pa je prišla prava teta čez lužo. Da bi videli, kakšno presenečenje je bilo, ko se je pojavila! Tega ni mogoče popisati, temveč mora le vsak sam videti...

V dokaz, da je veseloigra "Teta iz Argentine" res svojevrstna in posebna prikazen, naj nam bodo predstave v Severni Ameriki in v Jugoslaviji, ki so se vršile preteklo leto. Igra je torej nova, kar seveda ni nič čudnega, saj argentinske tete tudi niso stare...

Prepričani smo, da bodo v nedeljo dne 4. aprila vsi pohiteli na to zanimivo prireditev, in bo gotovo vsakemu žal, če ne bo videl "Tete iz Argentine'.

SLOVENSKY SPOLOK

Društvo "Slovensky Spolok", organizacija tukajšnjih Slovakov, priredi v soboto, 27. t. m. ob 9. uri zvečer v društvenih prostorih ul. Acevedo 553 veseloigro v treh dejanjih "Drotar". Po igri se bo vršila prosta zabava, pa tudi srečkanje in ples.

OBJAVE KR. POSLANIŠTVA

Kr. poslaništvo v Buenos Airesu poizveduje po izseljencih, katerih imena so spodaj navedena:

Miroslav Benko Vrignanin, ki so tu baje piše Federico Vrignanin, zaposlen z napeljavanjem vodovodnih cevi.

Franjo Heller, ki je doma iz Virovitice.

Stevan Tandara, kateri je prišel v Argentino 1903. leta.

Izseljenci, ki jim je znano, kdaj in kje je umrl **Pavao Stražičić**, doma iz sela Babino Pokje na Mljetu, so naprošeni, da to sporoče poslaništvu. Naslov: Legación de Yugoeslavia, Charcas 1705, Buenos Aires.

"Slovenski list" v vsako izseljensko hišo

Slovenci doma in po svetu

PRED ZAČETKOM TRGOVINSKIH POGAJANJ MED ARGENTINO IN JUGOSLAVIJO?

V ljubljanskem "Jutru" od 21. pr. meseca čitamo:

"Iz Beograda poročajo, da je pripravljeno potrebno gradivo za bližnja trgovinska pogajanja z Argentino. Naš poslanik v Buenos Airesu dr. Cankar bo v kratkem dobil pooblastila za ta pogajanja z argentinsko vlado. Prejšnja leta je argentinska vlada na podlagi svoje nepopolne trgovinske statistike zatrjevala, da je naš izvoz v Argentino trikrat večji nego naš uvoz iz te države. Sedaj, ko je Argentina uvedla statistiko na osnovi potrdil o izvoru blaga, pa se je zlasti v zadnjem lanskem četrtletju izkazalo, da je imela Argentina visoko aktivno trgovinsko bilanco z Jugoslavijo. Iz naše statistike za preteklo leto izhaja, da smo v preteklem letu izvozili v Argentino za 26.5 milijona Din (prejšnje leto za 18.4), medtem ko je znašal naš uvoz iz Argentine 60.5 milijona Din (prejšnje leto 57.3). Na urejenih trgovinskih odnošajih z Argentino je zlasti zainteresirana naša lesna stroka. V Argentino bi lahko izvažali večje količine bukovine, kar je zlasti važno, ker je izvozna konjunktura v bukovini še vedno prav zadovoljiva. Po vesteh iz Buenos Airesa na argentinskem trgu s svojim lesom konkurira celo Češkoslovaška, ki je z Argentino sklenila ugodno pogodbo."

KOLIKO DRUŠTEV JE V SLOVENIJI?

V Sloveniji imamo 6033 društev, od teh je humanitarnih 1467, prosvetnih in kulturnih 871, patriotskih in nacionalnih 871, pevskih in glasbenih 181, stanovskih 594, športnih in sokolskih 221 itd. Osrednje prosvetne organizacije imajo včlanjenih: Zveza kulturnih društev v Ljubljani 70, v Mariboru 109, Zveza kmetskh fantov in deklet 132. Vsa ta prosvetno društva imajo včlanjenih 90.000 udov in imajo 732 društvenih knjižnic s 270.938 knjigami. Brez predstav v narodnih gledališčih je bilo lani 5151 prireditev, od teh 3253 dramatičnih.

Nova žrtev fašističnega nasilja na Primorskem

SLOVENSKI KULTURNI DELAVEC, UČITELJ IN ORGANIST LOJZE BRATUŽ JE UMRL PO SKORAJ DVOMESEČNEM TRPLJENJU ZARADI ZASTRUPLJENJA Z OLJEM ZA MAŽO, KI SO MU GA FAŠISTI VLILI V USTA, KO JE NA SVETI VEČER PEL SLOVENSKO BOŽIČNO PESEM — RAZBURJENJE MED NAŠIM NARODOM.

GORICA, 19 februarja 1937. — Lojze Bratuž je podlegel zastrupljenju po olju za mažo, kateremu je bil primešan bencol, ki so mu ga vlili v usta fašisti v Podgori na sam sveti večer.

Čim je umrl, so stražarji obkolili hišo v Gorici, kjer stanuje njegova družina, in niso nikogar pustili zraven.

Že v sredo zjutraj pa ni bilo več njegovega trupla v bolnici, kjer je prejšnjo noč umrl. Prenesli so ga še po noči na skrivaj v mrtvašnico na mirenskem pokopališču, ki je bilo tudi zastraženo po policijskih agentih, kateri so zabranjevali vsakomur dostop.

V teku popoldneva pa še bolj naslednji dan so se začeli zbirati ljudje iz vseh krajev Goriške okoli pokopališča, tako da so bili prisiljeni straže ponovno ojačiti. Zlasti veliko žen in deklet je prihitelo, ki so odločno zahtevale vstop v mrtvašnico. Agentje so jih sicer vljudno, a vendar energično in vztrajno zavračevali. Narod, ki se je v tako velikem številu nabral pred pokopališčem, je začel na glas moliti.

Končno se je skupini žen in deklet posrečilo vdreti v mrtvašnico. Postavili so krsto na vzvišenejše mesto in jo dobesedno obsipali s cvetjem. Narod je ves čas stal mirno in dotsojanstveno. Prizor je bil skrajno pretresljiv.

V četrtek, 18. februarja ,nekako po 10. uri zvečer, pa je krsta izginila iz mrtvašnice. Pokopali so mučenika v temni noči, ko ni bilo nikogar na pokopališču.

Razburjenje in ogorčenje med našim narodom na Primorskem je nepopisno, to tem bolj, ker so krivci, ki so znani tudi oblastem, še vedno v svobodi.

* * *

Lojze Bratuž je mučenec slovenske nabožne božične pesmi. Zaradi nje so ga zastrupili. Strup je deloval počasi, a sigurno. Štiri dni je nedolžna žrtev blaznela v bolečinah. Po štirih dneh so Bratuža pripeljali v bolnico "Rdeča hiša", kjer so zdravniki ugotovili zastrupljenje jeter. Proces je šel naglo svojo usodno pot. Čez šest tednov je Lojze umrl vsled zastrupljenja. V torek, 16. februarja ob 6 uri zvečer je bil Bratuž mrlič. Herod se je maščeval nad nedolžnim življenjem.

Značilno je to, da je bilo celo življenje umorjenega Bratuža neprestano zasledovanje maščevalne roke. Rojen je bil 17 februarja 1902 v Gorici. Komaj je dorastel, ga je že doletela maščevalna usoda svetovne vojne. Skrival se je z družino v podzemnskih kleteh, da bi bil varen pred granatami in šrapneli. Po kobariškem porazu so ga vlekli z vso družino v internacijo. Rotello di Campobasso in Ligurija sta mu bila nova dežela-mačeha. Po končani svetovni vojni se je vrnil s svojci v razdejano Gorico. Skrbni oče France mu je vsled prestalega trpljenja umrl. Študiral je par razredov gimnazije, dovršil učiteljišče in leta 1922 maturiral v Tolminu, kjer je bilo tedaj še zadnje slovensko učiteljišče.

Pokojnega Žižita je poznala vsa Goriška. Nastavljen je bil kot učitelj v Solkanu, v Kozani v goriških Brdih in v vipavskih Batujah. Tako tesno se je povezal z ljudstvom, da ga je ne le cenilo, ampak ljubilo z vso dušo, kakor znajo vzljubiti le Goričani. Rajni Lojze je bil izredno blag in živahen fant. Nikomur ni v svojem življenju prizadeval niti najmanjše krivice. Vedno smehljajoč, izredno domač, otroško skromen in ognjeno živahen je bil vzor učitelja in narodnega prosvetnega delavca.

Njegov poklic je bila glasba. Že kot dvanajstletni fantič je orglal na harmoniju na Travniku v Gorici. Imel je izreden talent za petje in tekom par let si je pridobil mojstrsko rutino v vodstvu pevskih zborov in posebno v orgljanju. Prof. Srečko Kumar ni imel boljšega namestnika in komponist Vinko Vodopivec ni našel sposobnejšega interpreta, kot je bil Lojze Bratuž. Z vsem ognjem se je užgal za prosvetno delo in je bil najagilnejši član Prsvoetne zveze v Gorici. On je ustvaril, vodil in izpopolnil pevski zbor "Mladike" v Gorici, da je sijajno nastopal v umetniško dovršenih koncertih. Tedem za tednom je obiskoval pevske zbore v podeželskih društvih in mojstrsko učil pevovodje v orgljanju in dirigiranju. Pokojni skladatelj E. Adamič se je čudil, ko je na pevskem tečaju v Gorici leta 1926 našel tako izboren in izšolan material. Nad 150 pevskih zborov je izvežbal pokojni Bratuž.

Leta 1927 so bila uničena vsa prosvetna društva in z njimi so bili ukinjeni vsi pevski zbori. Narodna in umetna pesem na Goriškem je bila zatrta.

Lojze Bratuž ni miroval. S podvojeno agilnostjo se je lotil cerkvene glasbe in je organiziral cerkvene pevske zbore. Sveta pesem je na Goriškem dosegla renesanso. Ni je bilo večje cerkvene slavnosti, da ne bi pri njej orglal in dirigiral gospod Žiži. Poznala ga je vsa dežela. Pokojni nadškof Sedej ga je imenoval za nadzornika cerkvenega petja v nadškofiji, ter ga poklical za učitelja petja v Malo semenišče v Gorici. Dijaki so vriskali od veselja, ko so našli v rajnem Bratužu iskrenega prijatelja in veščega strokovnjaka.

Zloglasni Sirotti ga je odslovil iz zavoda in leta 1931 so ga pretepli ter ga vrgli v goriško ječo za pol leta. Ves skrušen in bolehen je prišel iz ječe. Blaga mati, ki je videla sina uničenega, je od žalosti zbolela in umrla.

Leta 1933 se je Lojze poročil z Ljubko Šorlijevo iz Tolmina. Upal je, da bo imel mir pred preganjalci vsaj v družini. Ves srečen se je radoval svoje prvorojene hčerke in pred tremi meseci je dobil sinčka. Ljubezen do petja ga je nagnila, da je zadnja leta sprejel organistovsko službo v Podgori in privatni pouk za podeželske cerkvene pevovodje.

Pa se je spet stegnila zlohotna maščevalna roka in mu nalila strupa, ki ga je umoril. Ob njegovi mrtvaški postelji je zaplakal narod ob Soči in jokal kot nebogljena vdova in dva nedolžna otročička, sirotka. Zastrupljena kri blagega Lojzeta in nedolžni jok osirotelih otročičev kliče v nebo po maščevanju.

MAŠA ZADUŠNICA IN KOMEMORACIJA V LJUBLJANI

Ljubljana, 23 februarja. — Čeravno so zadnja poročila o brezupnem stanju Lojzeta Bratuža, ki je postal žrtev fašističnega nasilja, vzbujala temne slutnje, vendar nas je vest o njegovi smrti bridko zadela.

Kot je naš list že poročal, je bil Lojze Bratuž z nekaterimi drugimi cerkvenimi pevci v Podgori pri Gorici napaden od fašistov, ki so jih prisilili, da so pili strojno olje. Bratuž, ki je bil manj odporen kot ostali, sicer vajen vsakovrstnega preganjanja, pretepanja in zaporov, je odnesel najtežje posledice. Dobil je živčni napad, nakar je bil prepeljan v goriško bolnico, kjer se mu pa stanje kljub skrbni negi ni zboljšalo. Po brezuspešnem zdravljenju je bil poklican nalašč zato specialist iz Padove, ki je ugotovil zastrupljenje z bencolom, kateremu je najbrže primešan tudi sublimat. Ugotovil je razkrajanje jeter in ledvic ter izključil vsako upanje na rešitev. Pokojnik je skoraj dva meseca trpel grozne muke in visel med življenjem in smrtjo. Ko so ga obiskovali svojci in znanci, jih je sam miril češ, kaj bi se razburjali in kvarili živce, ker je vse zaman. Zavedal se je svojega brezupnega zdravstvenega stanja, a kljub temu ni klonil. Padal je iz nezavesti v nezavest, a v momentih prisebnosti je bil vkljub vsemu neverjetno veder ter z vso potrpežljivostjo prenašal grozne muke. V pondeljek zvečer, to je na predvečer njegove smrti, so mu njegovi prijatelji zapeli podoknico. Ves zavzet jih je poslušal in dejal: "Goriške slavčke slišim, ki oznanjajo skorajšnjo pomlad". V teh besedah zveni vsa njegova blaga in velika duša.

V sredo zjutraj je prispela v Ljubljano brzojavna vest o njegovi smrti. Umrl je v torek dne 16 februarja, v najlepši moški dobi in na predvečer svojega petintridesetega rojstnega dne. Čeprav je bilo to prva in edina vest o Bratuževi smrti, smo čutili, da se v Gorici nekaj dogaja. Po naknadnih ustnih sporočilih smo zvedeli o nečloveškem postopanju z blagim pokojnikom.

Vest o tem postopanju je bila za nas posoben udarec. Kakšen je moral biti šele za mlado vdovo Ljubko in dveh otročičkov, komaj dveletne Lojzke in tri mesece starega Andrejčka?

Danes ob sedmini, smo se spomnili pok. Lojzeta z mašo, ki jo je bral frančiškanski provincial pater Rant ob prepevanju članov akademskega zbora. Posmrtni govor je imel njegov najljubši prijatelj prof. Filip Terčelj, ki je v kratkem a ginljivem govoru pred nas postavil pokojnikovo podobo. Cerkev je bila napolnjena raznega občinstva, predvsem zastopnikov vseh emigrantskih organizacij in zastopnika mestne občine ljubljanske.

Veliki zavod

"RAMOS MEJIA"

VENEREAS

ZDRAVNIKI SPECIJALISTI

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.
SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)
KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.
ZLATO ŽILO: zdravimo brez operacije in bolečin.
SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.
ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost.
REVMATIZEM: kila, naduha, gota. Šibkost srca zdravimo po modernem nemškem načinu.
PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.
ŽELODEC: upadel, raširjeni, kisline, težka prebava, bruhanje, rane.
ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.
GRLO, NOS, USESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

Popolno ozdravljenje $ 30.—

Plačevanje po $ 5.— na teden.

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECCIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Plaza Once Rivadavia 3070

Od 9—21 ob nedeljah od 8—12

Ruska klinika za vse bolezni

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni
Dra. A. IZAGUIRRE-a.
Razpolaga z 10 specializiranimi zdravniki za razne bolezni
Ženske se sprejemajo v posebnih prostorih s posebnim vhodom in postrežene po gospej Dr. Matildi Krasting, katera se je diplomirala v Rusiji, v Parizu in Buenos Airesu. — Imamo zdravnike specialiste za vse vrste bolezni. — Žarki X, laboratorij, Električno zdravljenje.
Za bolnike iz notranjosti imamo rezervirane sobe (kakor za ženske, tako tudi za moške) s posteljami.
Cena od 1 $ dalje dnevno.
Dajemo nasvete pismenim potom, za mali honorar.
Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni $ 3.—
Ordiniramo: od 9—12 i 15—21.
V needljah in praznikih od 9—12.
GOVORI SE SLOVENSKI
SUIPACHA 28

ŠOLSTVO V DRAVSKI BANOVINI

Iz poročila načelnika prosvetnega oddelka banske uprave dravske banovine posnemamo naslednje statistične podatke o šolstvu v Sloveniji:

V banovini imamo 46 meščanskih šol s 223 odelki in 8234 učenci (plus 15 oddkov in 375 učencev). Novi učni načrt za meščanske šole ni prikladen. Na 13 drž. srednjih šolah je število oddelkov naraslo za 22 na 252, število učencev pa za 574 na 10.536. Na nedržavnih srednjih šolah je število odelkov naraslo za 2 na 30, število učencev pa za 55 na 1181. Po izvršenih premestitvah in namestitvah potrebujemo še 15 suplentov, 5 veroučiteljov, 5 učiteljev veščin itd.

Lani je bilo v naši banovini prirejenih 37 analfabetskih tečajev, in sicer izključno za vojake, ki so doma iz drugih krajev.

Od leta 1935 na 1936 je število ljudskih šol in njim sorodnih šol naraslo za 7 na 955. Tudi se je povečalo število razredov za 114 na 3909. Obisk šol pa je padel v primeri z lanskim letom za 1648 na 185.327. Vseh učnih oseb je bilo 4120. Lani je bilo sprejetih v službo 97 učiteljev novincev, nerešenih prošenj je pa še 627. Iz letnika 1929 so sedaj vsi nastavljeni.

Novih oddelkov je bilo 134, ukinjenih pa 20 odelkov oz. razredov. Ostalo bi nezasedenih še 114 odelkov. oz. razredov. Če bi ministrstvo dovolilo potreben kredit, bi se dalo nastaviti v drž. službo, če še upoštevamo upokojitev 94 učnih oseb, ki imajo že polno službeno dobo, 208 oseb in bi se tako število čakajočih zmanjšalo od 627 na 419. Okrog 100 učiteljev je tudi na bolezenskem dopustu. Jasno je tedaj, da naša banavina ne more zaposliti prekomernega učiteljskega naraščaja. Zato si mora naš učiteljski naraščaj iskati službenih mesto tudi izven naše banovine.

NAJSTAREJŠA NATAKARICA JUGOSLAVIJE UMRLA

V Vel. Pirešici pri Žalcu je umrla 84-letna gospa Agreš Marija, natakarica v staroznani gostilni "Fervega". Kdo v Savinjski dolini se ne spominja "Fervegove Mari", kakor so jo splošno nazivali gostje, katerim je strogla z žlahtno kapljico in dobrimi jedili nad 40 let. Zadnjih 9 let je vodila trafiko, zraven je pa še vedno pomagala v gostilni. V službi znane rodbine Ježovnik pa je bila skoraj 50 let. Bila je zelo blaga žena in velika ljubiteljica otrok, mnogim je bila krstna pa tudi birmanska botra. Naj ji bo Bog bogat plačnik za vsa njena dela.

ZADNJI VOJAK IZ BITKE PRI SOLFERINU IN KUSTOCI UMRL

V Varaždinu je umrl v starosti 102. leti Šamika Weiss. Služil je v svoji mladosti devet let pri vojakih v raznih garnizijah Lombardije, ki je takrat spadala še pod Avstrijo. Udeležil se je bitke pri Solferinu leta 1859 in pri Kustoci leta 1866, kjer je bil ranjen. Bil je gotovo zadnji živeči vojak iz teh dveh bitk.

ITALIJANI KUPUJEJO NAŠE PARNIKE

Iz Splita poročajo: Na mednarodnem trgu ladij je nastala v zadnjem času ugodna konjunktura. Cene ladjam so danes 15 krat višje, kakor so bile pred tremi leti. Zato so se nekateri naši lastniki ladij odločili, da prodajo svoje ladje. Do slej sta bila prodana parnika "Jug" (2400 ton), parnik "Ljubica Matković" (3180 ton), za parnik "Nikolina Matković" (340 ton) se pa vrše pogajanja. Kupci so Italijani.

CIGANI SO MORALI PLESATI PO ŽERJAVICI

V neki hrvatski vasi, ne daleč od Zagreba, so se zelo množile tatvine. Kmetje so obdolžili cigane. Zbralo se je kakih 40 kmetov, ki so sklenili, da bodo obračunali s cigani. Najprej so prijeli ciganko Kato Šajnović, jo pretepli, nato pa prisilili, da je bosa plesala po žerjavici. Dva dni nato je doletela ista usoda cigana Joška Tomasko, naslednji dan pa ciganko Kato Hudorović. Vsi trije cigani so bili tako opečeni po nogah, da so jih morali prepeljati v zagrebško bolnišnico. Orožniki so takoj začeli s preiskavo, da ugotove krivce, ki jih bo doletela zaslužena kazen, zakaj tudi cigani so ljudje. Edinole oblast je upravičena, da jih kaznuje za njihove grehe.

KOROŠKE NOVICE

V Podljubelju je ukinjena ljudska šola in morajo otroci iz Podljubelja in Podgore hoditi v šolo v Borovje. Šolsko poslopje je preuredila boroveljska občina v ubožno hišo. — V Globasnici je umrl v visoki starosti od Celovca naprej po vsej Podjuni in tudi preko meja znani trgovec z žitom in živino Peter Huter. Hutarjev oče, kakor ga je spoštljivo imenovalo staro in mlado, je bil spreten trgovec, a mamon ga ni nikdar preslepil. Bil je mož odkritega in poštenega značaja, stara slovenska korenina in neustrašen bojevnik za narodne pravice. — V Beljaku so imeli nedavno eksotičnega gosta. Namenjen na Dunaj, se je prihajajoč iz Trsta ustavil tam alvarski maharadža iz Indije. V njegovem spremstvu je bilo 32 oseb, vozil pa je s seboj kakih 150 kovčegov. V Beljaku je nočeval v Park-hotelu, kjer je dal v najetih sobah odstraniti vse pohištvo in ga nadomestiti s svojim. V železniških vagonih in v avtomobilih pa je dal odstraniti vse prevleke iz svinjskega usnja ter jih nadomestiti s svojimi dragocenimi preprogami.

ORIGINALNO PEVSKO DRUŠTVO

V Mariboru deluje odlični pevski Septet bratov Živkov, v katerem se udejstvuje šest bratov. Še bolj originalno pevsko društvo pa se snuje sedaj v Šibeniku. To je pevsko društvo "Baranović" in po pravilih lahko postanejo njegovi člani samo rojaki z rodbinskim priimkom Baranović. Sestava pevskega društva ni bila težka, zakaj pleme Baranovićev šteje v Šibeniku in okolici okrog 70 družin. V Šibenik in okolico so se Baranovići pred kakimi 400 l. doselili iz Bosne. Pevsko in glasbeno udejstvovanje je stara tradicija tega plemena. Tudi direktor zagrebške opere je iz tega rodu.

ŠTORKLJA

Pridna štorklja je obiskala rojaka Emilja Živca in njegovo ženo Milko iz Černič ter jima prinesla krepkega fantiča. Čestitamo.

Franjo Huspaur
FACUNDO QUIROGA 1441
Na Dock Sudu
SLOVENSKA LEKARNA
Vam nudi najboljša zdravila po nizki ceni, kakor tudi brezplačne nasvete. Železno vino po tri pese steklenico. Pošiljamo tudi v notranjost republike. Priporoča se

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V. AMSTERDAM

Prvi ste vi !

V zadnjih mesecih se je krog naših klijentov jako povečal in dnevno prejemamo od njih zahvalna pisma, ker so bili njih bančni posli pri nas POCENI, HITRO in NAJTOČNEJE izvršeni.

TO JE NAŠE NAJVEČJE ZADOŠČENJE

ker je v PRVEM REDU ZADOVOLJNOST klijentov, kateri poslujejo z nami dokaz, da boste tudi Vi postreženi kakor želite in zaslužite

NOBEDEN BOLJŠI kot SLOVENSKI ODDELEK

na

BANCO HOLANDÉS UNIDO

SOCURSAL BUENOS AIRES

Centrala: CANGALLO 360 — **Podružnica: CORRIENTES 1900**

DENARNA NAKAZILA — HRANILNICA — PRODAJA VO' LISTKOV — IZSELJENSKA POŠTA (Postrestan

FAVSTA

"Hm, sinko moj", je dejal naposled velečastiti Bourgoing, "vsekako je bilo nápak, da si stopil v jamo, kjer bi bil kaj lahko srečal satana, ki zmerom išče, koga bi požrl... Ták praviš, da so bile tiste ženske hudo razgaljene? In da je njihovo nesramežljivo vedenje zbudilo v tebi vso silo izkušnjav?"

"Tako je, častiti oče!" je obupno pritrdil menih.

"Ne pozabi, da je naše meso slabo. Toda upiral si se, brat Klement, jeli?"

"Da, častiti oče."

"In si po tem takem zmagovit izšel iz preizkušnje?" je vpraševal prednik nekam hudo radovedno.

"To je edino, kar me tolaži, častiti oče. Pobegnil sem..."

"Vidiš, vidiš! Kakor nedolžni Jožef, ki je ostavil svoj plašč v rokah zavržene Putifarke. Veš li, brat Klement, da si ravnal zelo lepo... hm, reči hočem, da si grešil samo iz nepremišljenosti?..."

"Vaša dobrotnost, častiti oče, je tisočkrat prevelika", je dejal Jacques Clément in se spoštljivo priklonil.

"Za pokoro se posti štiri dni ob kruhu in vodi ter moli vsako noč trikrat spokorni psalm; ostalo še premislim. Nadejam se pa, da že ta pobožna vaja prežene izkušnjavo... Idi v miru, sinko moj!..."

Menih se je priklonil in je odšel z rokami prekrižanimi na prsih in z oglavnico potegnjeno na oči. Vrata so se komaj zaprla za njim, ko je prednik vstal, odprl druga vrata in spustil v sobo žensko, ki je bila vsa zavita v plašč... Ta ženska je bila vojvodinja de Montpenseir.

"Ali ste slišali?" je vprašal Bourgoing.

"Da", je vzdihnila vojvodinja, "ubogi dečko se greha neznansko boji... In vendar bi se zdelo, da se mu ne prikazuje v Bog zna kako strani podobi', je pripomnila smehljaje.

"Oh, gospa", je zastokal prednik, "mar bi bilo usojeno, da bi moral jaz preizkušati svojo stanovitnost!... A kdo bi si mislil", je dejal nato, spomnivši se svojega meništva in predniškega dostojanstva, "kdo bi si mislil, kakšnih čudnih sredstev je časih potreba v slavo Najvišjega in v spas njegove Cerkve!..."

Med tem je dospel Jacques Clément v svojo celico. Ob odprtih vratih, kakor je bilo predpisano, je pokleknil na tla, dvignil oči k razpelu, edinemu okrasku golega zidu, in začel molitve. Toda kmalu je brezupno pobesil glavo in zatisnil oči.

"Greh je v meni!" je zamrmral. "Moje oči ne vidijo podobe božje, ampak njen zapeljivi obraz!... Gospod, Gospod, usmili se svojega služabnika..."

Tako govoreč se je sklonil s čelom do tal in je nepremično ostal v tej legi. Molil ni več; le ihtenje, ki ni hotelo utihniti, je hroplo iz njegovega grla...

Ko je pozvonilo k nočnim molitvam, je vstal in odšel v kapelico. Vsi hodniki so bili polni menihov, ki so molče hiteli v isto smer.

Kapelica se je po malem napolnila. Ob brlenju skopo razpostavljenih sveč so menihi zavzemali mesta, kakršno je komu pristojalo po njegovem činu v samostanski državici.

"Oremus!" je že v drugo zaklical prednik. "Molimo, bratje, za uspeh podjetja neke mogočne kneginje v prid in blagor svete katoliške stvari..."

Prejšnje mrmranje se je oglasilo iznova in je spet utonilo v molk.

"Oremus!" je povzel prednik v tretje. "Molimo za rešitev duše enega naših bratov, ki ga zalezuje izkušnjavec, ter poslušajmo njegovo izpoved."

Jacques Clément je vstal iz svoje klopi, stopil na sredo kora, vrgel se na tla in začel:

"Obtožim se, bratje, da sem zašel v hram pogube in sem pasel oči ob nečistih stvareh.'

Pri teh besedah je utihnila vsa kapelica. Žareče oči so strmele izpod oglavnic v brata Klementa. Jacques Clément pa je trepetal. Ostra, skeleča sila ga je davila za grlo. Toda trebalo je storiti, kakor mu je ukazal neusmiljeni prednik Bourgoing.

"Bratje", je nadaljeval, "gledal sem razuzdane slike, ki so mi grešno razburkale duha..."

"Oremus! Oremus!" je zagrmel Bourgoing s tako čudnim glasom, da je marsikateri menih osuplo nastavil uho.

"Sedel sem za bogato obloženo mizo in sem stregel svoji pogoltnosti z izbranimi jedili in opojnimi pijačami..."

"Oremus! Oremus!" je ponavljal Bourgoing komaj razločno; čulo se je, kako mu slina zaliva glas.

Menihi, ki so pravkar použili svoj fižol, so nehote mlaskali z jeziki...

Jacques Clément se je obupno udaril po prsih.

"Bratje", je dejal, "vse to še ni najhujše... V tistem pregrešnem kraju sem se zabaval z ženskami, tako lepimi, da se jim angel ne bi mogel upirati, in tako malo oblečenimi, da skoraj ni vredno govoriti o njihovi obleki..."

Menihe je izpreletelo. V kapelici je zavladala grobna tišina, ki jo je le časih pretrgal kak hripav vzdih.

'Ena teh zavrženih žensk je bila posebno lepa", je nadaljeval spokornik. "Upijanila me je s svojim milovanjem; le to, da sem zbral ves pogum in sem se spustil v beg, me je rešilo, da nisem storil najstrašnejšega greha..."

"Oremus! Oremus!" je jecljal prednik Bourgoing, zmedeno begaje z očmi po zariplih obrazih menihov...

Ko je brat Klement končal izpoved, je Bourgoing s povzdignjenim glasom odredil, kaj naj storé menihi, da preženejo izkušnjavca in rešijo dušo ubogega grešnika.

"Sleherni izmed vas naj zmoli nocoj trikrat po sedem očenašev in sedem češčenih Marij in enkrat psalem pokore. V ta namen vas odvežemo nočnih molitev; vsak naj ostane zaprt v svoji celici. Bratu Klementu smo deloma že naložili spokorna dejanja, ki jih mora opraviti. Jutri mu določimo nadaljno pokoro, dotlej pa mu v znak posebne milosti dovolimo, da ostane do polnoči na koru, da bo v popolni samoti tem laglje premislil svoj greh in prosil Boga odpuščanja..."

"Amen!" so odgovorili menihi vsi v en glas.

Kapelica se je izpraznila in brat cerkvenec je utrnil sveče, tako da je gorela samo še večna luč pod obokanim stropom.

Jacques Clément je obležal, kjer je bil, izkušaje moliti, kakor je izkušal že v svoji celici. Edino, kar se je zdelo živega v njegovem mrliško bledem obličju, so bile vročične, zbegane oči.

Te oči niso videle ne tabernaklja, ki se je svetlikal v poltemi, ne Križanega, h kateremu je vzdihoval z vso gorečnostjo trdne vere; gledale obraz žene, ki jo je zaman izganjal iz svojega duha... Ta žena je bila Marija Lorénska, vojvodinja de Montpensier...

"Glej, Gospod", je mrmral mladi človek, 'vzlic pokori in javni izpovedi pred mojimi brati, vzlic postu in molitvi me peče v srcu ta grešna, prepovedana ljubav... Usmili se me, Gospod!..."

Tako govoreč je bil s čelom ob kamena tla... Toda smehljajoča prikazen je slej ko prej lebdela pred njim in iztezala roke proti njemu; in slej ko prej je čutil na ustnicah žar njenih poljubov, ki jih ni mogel pozabiti.

Od notranje muke se mu je začelo blesti. Skrivnostne luči so se užigale v temi. Po kotih kapelice se je oglašal nerazločen šum in tajinstveno šepetanje...

Jacques Clément je pomislil, da je sam. Bližala se je polnočna ura... Neopredeljena groza mu je legla na srce.

Jacques Clément je bil v tistem bednem stanju duha, ko ne zaleže več ne misel ne volja in ko razpada vse naše notranje bitje na kose.

Ura se je sprožila. Sredi strašne tišine, ki je obdajala nesrečnega meniha, je kladivo dvanajstkrat udarilo ob zvon. Mrzel znoj je drl po licih brata Klementa. Lasje so se mu ježili... Z naporom vseh sil je hotel vstati s tal; a spet se je zgrudil na kolena... Zakaj točno ob dvanajstem udarcu je zasijala v ozadju kapelice nadzemeljska luč, podobna rahli gloriji, kakršna obdaja prikazni z onega sveta...

Vzkrik mu je obtičal v grlu... Vrata so se odpirala... v kapelico je stopila prikazen... oh, že je stala pred njim!...

Toda namestu pošasti, katere se je bal Jacques Clément, je zagledal pred

ZANIMIVOSTI

Zlati vek v l. 2500

Kdor proučuje zgodovino tehnike v njenih zvezah, bo odkril v njeni celotni podobi sedanjosti tudi klice bodočnosti. Znanstveni domišljiji je brez nadaljnjega mogoče odgrinjati bodočo kulturno podobo sveta. Angleški vseučiliški profesor dr. Harry West, ki predava ta čas po Zedinjenih državah, napoveduje za l. 2500. zlati vek. Temu veku bo uspelo, dvigniti se s temelja danes vidnih tehničnih napredkov do neslutenih višin.

Malo letalo, ki se bo dvigalo in spuščalo navpično in bo torej neodvisno od letališč, bodo izumili v nekoiko sto letih, če še ne prej. Izdelovali ga bodo v seriji tako poceni, da ga bodo vsi uporabljali kot najbolj pogosti prometni pripomoček. Uporabljali ga bodo ljudje v veliko večji meri nego dandanes kolesa, motocikle ali male avtomobile. Ta mala letala bodo tako lahka in majhna, razen tega bodo zmogljivost motorjev tako dvignili, da se bo brzina prometa nezaslišano povečala. Razdalj praktično ne bo več. Na razdalje kakor Pariz—London se bodo ljudje vabili na zajtrk.

Logična posledica tega bo, da bodo ljudje bivanje v tesnih naseljih občutili kot nehigienično in nesmotreno. Iz mest se bodo razvila tovarniška in trgovinska središča, dočim bodo enodružinske hiše z majhnimi zemljišči raztresene po vsej zemlji. Vsaka družina bo imela lahko svoje posebno bivališče, kajti zemlja bo poceni, saj ne bo razdalja do delovnega prostora in višina, ki jo smatramo danes za negostoljubno, imela nobene vloge.

Vsak kulturni človek bo nosil radijski oddajnik in prejemnik v svojem malem žepu. Ob vsaki uri se bo lahko po pravilni naravnavi zvezal s člani družine, prijatelji in znanci. Pri tem ne bo slišal le njih glasov, temveč bo gledal na majhnem zaslonu tudi njih obraze. Brzojav in telefon bosta tedaj že davno v muzeju. Potrebne energije bodo jemali ljudje iz etra, ki bo nasičen z umetnimi valovi.

Za uporabo teh valov bo vsak zemljan plačal pavšalen svetovni davek, zato pa bo iz te zakladnice energije jemal tudi potrebno silo za razsvetljavo in kurjavo. Svetloba in toplota postaneta skupna last, kakor danes pitna voda. Tudi zemlja bo dajala neprimerno več sadov in sicer po izrabi energijskih valov. Prehrana tudi najširših plasti ne bo delala nikomur več nobene skrbi.

Ni mogoče našteti vseh pridobitev, ki jih za dobo čez 600 let napoveduje dr. Vest. Pravi pa, da ima zlati vek svoje pogoje. Svet z nemiselnimi vojnami ne sme prej izvršiti samomora. Uvideti mora, da se najvišji smotri dado doseči le s skupnim delom. Ko se bodo energije, ki jih porabljajo za oboroževanje in razdiralno tehniko, združile za gradeče mirovno delo, bo nastopila zlata doba.

CERKVENI VESTNIK

28 marca. Velika noč. Praznik vstajenja Gospodovega. Največji čudež Jezusov, s katerim je dokazal svoje božanstvo.

Maša na Avellanedi ob 8. uri za Ign. Kreslin; na Paternalu ob 10. uri, za Jožeta Furlan.

Večernice ob 4. uri na Paternalu.

Ta dan si bo pač vsak zaželel, da spet sliši slovensko velikonočno pesem.

Na belo nedeljo maša v Saavedri ob pol 11., za Marijo Klement. Večernice na Paternalu.

*

Na drugo povelikonočno nedeljo se vrši občni zbor bratovščine ž. r. venca na Paternalu ob 4. popoldne. Ob tej priliki ste vabljeni, da se udeležite vsi Slovenci kot prijatelji dobre stvari, prireditve s petje in deklamacijami in drugimi točkami dnevnega reda. Gotovo boste veseli, če boste prišli. — **Hladnik Janez.**

LISTNICA

Zavod "Lipa". — Hvala za velikonočne pozdrave. Enako želimo vse dobro tudi mi Vam!

A. L., Avellaneda. — Vaše pismo smo izročili odboru SPD. 1. Pozdrav!

GPDS., Villa Devoto. — Vzeli na znanje. Pozdrav!

Nova Doba, Cleveland. — Vzeli na znanje. Pozdrav!

Jonke & F., Cordoba. — Vašo željo bomo sporočili zainteresiranemu. Seveda je pravilno, da se naročite na list. Vsak Slovenec in Slovenka bi ga moral imeti; brez izposojevanja. Tako bi imeli mnogo lepši in večji list. Kot pišete,se še precej dobro dela tam okrog. Glede oglasa dobite pismeno navodilo. Pozdrav!

Društvo Istrijanov, Dock Sud. — Hvala za vabilo. Morda pridemo! Pozdrav!

A. S., Cruz del Eje. — Denar za Koledar dobili in Vam ga odpošljemo te dni. Pozdrav.

R. S., Villa Dominico. — Naslov spremenili. Koledar dobite. Pzzdrav!

P. J., San Miguel. — Koledar Vam pošljemo tudi na upanje. Pozdrav!

J. B., Catamarca. — Ni bil naslov v redu, kar pa ni naša krivda. Zdaj upamo, da boste redno dobivali. Pozdrav!

J. L., Tucumán. — Denar dobili. Koledar pošljemo. Pozdrav!

KROJAČNICA
LEOPOLD UŠAJ

Sedaj v novih prostorih, zraven prejšnje krojačnice, kjer boste zmerom in v vsakem oziru najbolje postreženi.
GARMENDIA 4947 — Bs. Aires

KROJAČNICA
Peter Capuder
se priporoča cenjenim rojakom
Río Bamba 879 — Bs. Aires

NIČ STRAHU PRED DEŽJEM ALI MRAZOM

Naš ANATOMYC LONDON v obliki raglana in slipona je nepremočljivo impregniran, eleganten in udoben. Primeren je za vsako vreme in za vsako priložnost.

Obleke iz pristne volne in na mero
brezhibno ukrojene, po:
$ 35. $ 39. $ 45.

dobite le pri:
"RECORDMAN" Corrientes 2084

Velika zaloga izgotovljenih oblek za dečke in moške. Če pokažete ta oglas, dobite 5 o|o popusta.

Vsevrstne bolezni
notranje in zunanje
VENERIČNE BOLEZNI
se zdravijo na gotov in modern način. — Ugodno plačevanje — Prvi pregled brezplačen — Govo-
.. ..ri se jugoslovanski.. ..
Ordinira: Od 3 — 8 zvečer
Dr Antonio Pereda
Medrano 151 — Buenos Aires

Ako hočete biti zdravlieni od odgovornega zdravnika
zatecite se k
Dr. A. GODEL
Specijalisti za sigurno in hitro zdrav ljenje —
AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMŠKIH NAČINIH
Krvne in kožne bolezni
ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. -- Specija-listi za pljučne, srčne, živ reumatične bolezni
ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE
Sprejema se od 9. do 12 in od 15 do 21.
GOVORI SE SLOVENSKO
CALLE CANGALLO 1542

seboj krasno obličje mlade žene z zlatimi lasmi razčesanimi po ramah... prikazen žene v beli halji, ki je držala v roki ostro nabrušeno bodalo...

Jacques Clément je vzneseno iztegnil roke... Ta prikazen je bila podobna Mariji de Montpensier... bila je enaka njegovi oboževanki!...

"Kdo si?" je vpraal z zamirajočim, komaj še razumljivim glasom. "Ali si slika nje, ki jo ljubim?... Ali si božansko bitje ali peklenski duh, ki me prihajaš mučit z novimi izkušnjavami?..."

In prikazen je izpregovorila.

"Ne boj se, Jacques Clément!" je rekla z milim, blagozvenečim glasom. "Evo ti dokaza, da nisem peklenski duh!..."

To rekši je pomočila vso roko v škropilnik z blagoslovljeno vodo.

"Kdo si tedaj?" je goreče vpraševal menih.

"Tudi božanstvo nisem... Bitje sem izmed tistih, ki jih ima Gospod za poslance, da nosijo sporočila ljudem, katere je izbral za izvršitelje svoje volje... Zemljani imenujejo taka bitja angele..."

"Toda čemu", je zajecljal vzhičeni menih, "čemu si izposojaš ta obraz?"

"Zato, ker je to obraz žene, ki jo ljubiš. Vsemogočni se te je usmilil; uslišal je tvoje molitve in ti dovoljuje, da jo smeš ljubiti... V znak svojega dovoljenja mi je dal njen obraz..."

Jacques Clément je hripavo vzkriknil.

"Dovoljuje mi, da jo smem ljubiti!..."

"Dovoljuje ti, a s pogojem, da zvesto opraviš naročilo, ki ti ga prinašam..."

Jacques Clément je iztegnil roke proti prikazni. Vsa groza je izginila iz njegovih črt.

"Govori!" je dejal z zamaknjenim glasom. "Daj, da te čujem! Daj, da se te radujejo moje oči!..."

Angel je komaj utajil hudomušen nasmeh.

"Poslanec vsemogočnega Boga ti sporočim njegov ukaz. Poslušaj me, Jacques... V nebesih spletajo zate venec mučenitva... a tukaj, v dolini solz, ti je namenjen venec ljubezni!"

"Kaj moram storiti?" je strastno vzkliknil mladi menih.

"Izvršiti moraš dejanje, ki osvobodi francosko ljudstvo, izvoljeni narod božji. Valoiški trinog mora poginiti od tvoje roke..."

Tako je rekla bela prikazen in se je utrnila v temo, še preden se je Jacques Clément utegnil ganiti.

Mladi menih je pal z obrazom na kameni tlak. Groza, ki ga je davila pred prividom, se je vrnila. Hotel je zbežati, a ni se mogel ganiti z mesta; vsi udje so mu drgetali, lasje so se mu ježili, od čela mu je curljal mrzel znoj...

Ura je minila, preden se je toliko osvestil, da je mukoma vstal. Vpraševal se je, ali ni morda sanjal. Okoli njega je vladala globoka tišina, predmeti v kapelici so bili na svojih mestih, vrata v grobnico so bila zaklenjena; vse to je kazalo, da se mu je bledlo. Grenka žalost ga je obšla.

"Preveč lepo bi bilo", je zamrmral potrto, "in prevelika sreča zame, če bi jo resnično smel ljubiti..."

Ko pa je krenil proti izhodu, mu je trdo zažvenketalo pod nogo. Pripognil se je... potipal... in z vzklikom radosti in neizmerne groze pobral bodalo, ki ga je imel angel v roki, ko je govoril z njim!... To bodalo je bilo dokaz, da je bil božji sel res pri njem in mu je res prinesel naročilo!...

"Oh!" je zahropel menih, stiskaje orožje v skrčeni desnici, "tedaj nisem sanjal in ni se mi bledlo! Vse, kar sem videl in slišal, je res!... Smem jo ljubiti! Evo noža, s katerim mi je ubiti trinoga!..."

Opotekaje se kakor pijan je ostavil kapelo, stekel v svojo celico, pal na trdo ležišče in obležal, še v nezavesti držeč bodalo za ročnik.

XVIII.

Málin na griču Sv. Roka.

Picouic in Croasse sta uspela v svojem častihlepnem prizadevanju in sta bila imenovana za lakeja vojvode Angoulémskega. Res jima to ni bilo čisto po godu: veliko rajša bi bila služila vitezu de Pardaillanu, ki sta ga občudovala da nikoli tega. Ker pa sta živela vitez in vojvoda skupno življenje, sta se bivša Belgoderova orjaka potolažila z mislijo, da bosta kot Karlova lakeja itak največkrat opravljala posle Pardaillanovih oprod.

Karel Angoulémski ju je najel z največjim veseljem, ker sta poznala Violetto; upal je, da mu bosta pomagala njati njeno sled. Še tisti dan, ko je sprejel raztrganca v službo, jima je odkazal stanovanje v svoji hiši in ju je preoblekel od glave do petá.

"Kar sežgiva te glumaške cape", je predlagal Croasse.

"Nikar, shraniva jih. Človek nikoli ne ve, kaj utegne priti. Tebi leze najin novi družabni položaj v glavo, a meni ne. Dolg nos imam in bistro oko, ki vidi v boodčnost."

"To pa, to", je pritrdil Croasse, čeprav se je natihem čudil.

Drugi dan sta šla vitez de Pardaillan in mladi vojvoda z doma; hotela sta se oglasiti v montmartrskem samostanu, da bi tam kaj izvedela od ciganke Saizume. Picouic in Croasse sta jo mahala v svojih novih oblekah deset korakov za gospodarjema, oborožena do zob in ponosna kakor dva kralja.

Pardaillan je poslušal Karla, ki je vso pot govoril o Violetti; mislil pa je med tem samo na Maureverta, katerega je zaman iskal po vsej Provansi in Burgonji in katerega je zdaj prišel iskat v Pariz. Sredi teh misli ga je mahoma zagledal: stopal je petnajst korakov pred njim, pomenkujoč se s spremljevalcem, ki ga vitez ni poznal.

Pardaillan je pobledel. Njegove oči so se stisnile in roka se mu je skrčila na ročniku rapirja. Stopil pa ni zato niti enkrat hitreje. Ustaviti Maureverta, prisiliti ga, da bi pri tej priči izdrl meč, in ga ubiti... vse to mu je prišlo na um. A to misel je zavrnil. Drugače, oh, vse drugače si je predstavljal Maurevertovo smrt!...

"Kaj vam je, dragi?" ga je vprašal mladi vojvoda. "Tako bledi ste."

"Nič mi ni", je rekel Pardaillan. "Samo prosil bi vas, da odloživa svojo pot na Montmartre do druge prilike."

"Prav. In kaj ukreneva zdaj?..."

"Stopiva za dvojico, ki gre pred nama..."

Krenila sta za Maurevertom in njegovim tovarišem.

Maurevert, ki je navadno z očmi in ušesi stregel na svojo okolico, je bil to pot ves zaverovan v pripovedovanje svojega spremljevalca, ki mu je tiho nekaj govoril. Ta spremljevalec je bil na oko podoben mlinarskemu hlapcu, toda bister opazovalec bi bil pod preprosto oblek kmalu spoznal vojnika. In res: bil je Maineville, slepi privrženec vojvode Guiškega. Govoril pa je takole:

"Vojvoda ne verjame. Ne verjame, čeprav mu je bilo točno naznanjeno v pismu..."

"V pismu, ki mu ga je poslala tista skrivnostna ženska", je povzel Maurevert.

"Drugače jo posluša, kakor da mu je vladarica. Veš kaj, Maurevert, treba bo dognati, kdo je prav za prav ta Favsta."

"Treba bo... Kaj praviš, Maineville: če bi bilo resnica, kar mu piše!..."

"Tedaj bi bil vojvodi prestol zagotovljen. Denar je edino, česar mu nedostaja."

Maurevert je nekaj trenutkov molčal. Nato je pogledal Mainevillu naravnost v oči:

"Ali bi postal vojvoda kralj... ali pa midva bogataša!..."

"Kam meriš?" se je zdrznil Maineville. "Stoj, prijatelj! Jaz sem Guisu vdan na življenje in smrt! Denarja imam več, nego ga potrebujem... Meni ni do zlata, meni je do časti. Kadar postane vojvoda kralj, bom imenovan za vrhovnega vojskovodjo!"

"Če je tako, se tvoji vdanosti ne čudim."

"Bodi kakorkoli, vdan sem mu. In če bi ti prišlo na um, da bi zagodel vojvodi kako grdobijo, bi te moral z vsem prijateljskim obžalovanjem nabosti."

"Pošalil sem se", je rekel Maurevert. "Ti sam ne moreš biti vojvodi bolj vdan od mene."

"Vem, vem! Podvizajva se tedaj..."

(Nadaljevanje)

K vstajenjski procesiji

Svečanost je bila razlita čez vso naravo. Kako ne. Saj se je prav danes spet oglasil zvon, ki je zapel "glorio" vstalemu Zveličarju, saj je bil čez pomladno naravo razlit tako prelesten dan, da je moralo biti srce polno veselja ob tem čudovitem pogledu na nebo, posuto z belimi oblački; na drevje, ki je napenjalo popje za novo zelenja, na solnčni breg kjer so se zlatele trobentice, in tja ob grmovje polno načic sredi med morjem zvončkov, ki so v lahnem vetriču molče pozvanjali vstalemu Odre šeniku.

Toda še vse kaj lepšega in večjega ga je čakalo danes, zato Petrček že kar ni mogel več strpeti z ovcami na paši. Presodil je, da so že dovolj nahranjene in jih je okrenil proti domu, ki je stal nekoliko više gori ob potu. Svečano so stopale živali. Zdelo se je Peterčku, da tudi njihov zvonček danes bolj lepo poje kot druge dni.

Zaprl je ovce v hlev in tekel v hišo. Seveda mu je bila prva misel ista kot vselej, kadar je prišel s paše: "Mati, lačen sem!"

"Ne bodi no siten, Peterček," ta ko so ga mati podučili, "samo jedel bi. Saj še posta konec ni. Vsaj toliko počakaj, da prinese Cilka od žegna".

Ni treba misliti, da je bil Peterček tak snedež. Le iz navade je poprosil, toda v glavi je imel drugo misel: Danes pojdemo k vstajenski procesiji.

"Ali je žnidar že prinesel mojo obleko, mati", se je pozanimal. Kaj si mislite. Danes bo Peterček nov. čisto nov, od vrha do tal. Od klobuka, lepega rjavega, z dvema lepima cofkoma ob strani in črno vrvico okrog. In tudi čižemčke ima nove. "Kako so lepi", jih je hvalil, pa vendar je bilo nekaj, kar mu je njegovo ugodje manjšalo. Tako zelo si je želel škorenjčkov, da bo potem stopal kot sosedov Jože, ki je bil fant da ga je bilo veselje videti in še posebno v njegovih škornjih... Jeseni jih bo pa dobil, tako se je potolažil...

Samo obleke ni bilo in kar nič drugače ni kazalo, kakor niti h krojaču. Saj je še toliko časa, da utegne to opraviti. In je stekel z dolgim korakom in se niti v klancu ni ustavil. Kar gori po bregu je pihal. Pa že je srečal žnidarjevega Janezka, ki mu je prinašal zaželjeno obleko.

Kar hitro je udarjala cerkvena ura četrt za četrtjo in tako so reki mati: "Sedaj pa le hitro! Če ne boste procesijo zamudili."

Veliki zvon je že davno odzvonil. Saj bo že kar pol, tako je Peterček nestrpno čakal, kdaj bodo gotovi oče, ki so se še "polbirali" in je zato moral biti v hiši popolen mir.

No, tudi oče se bili kmalu gotovi. Ženske so si pred ogledalom zavezovale rute, nove, židane, kupljene na tihi ponedeljek. Vse se je svetilo, vse je bilo novo. Cilka in Lojzka in mala Tonca. Samo mati in stari oče ostaneta doma. Stara mati so pa že davno odšli, da bodo za druge molili. Jernej in Miha sta že tudi dokončala vse in sta bila gotova za odhod. Miha si je še nekaj pomaranč vzel v žep. Saj je bil znan kot najbojši sekač. Malo kdaj je izgubil, pa če tudi na deset metrov. Vedno je prinesel od maše poln klobuk pomaranč. Samo, na to se ni nikdar domislil, da bi jih tudi Peterček in Janezek rada jedla. Redki so bili krheljčki, ki jih jima je privoščil, a še tiste si je dal vedno drago plačati z raznimi deli, ki sta jih zanj napravila.

Tako so se odpravili in se pridruili drugim, ki so že tudi hiteli. Vse novo, vse slovesno. Peterček je seveda hodil po otročje. Sedaj prvi, sedaj zadnji sedaj po potu, sedaj po stezi.

Ko so prišli na vrh "cimpra", so se sprožili zvonovi za četrt. Vsi štirje. Veliki: bom-bom bom. ostali trije so pa potrkavali, da je bilo lepše kot sama nebeška pesem. Vse je bilo napojeno s to prelepo muziko, ki se je razgrinjala čez gozdove, se odbijala ob bregovih in v odmeva še množila bogastvo glasov. Da, kaj lep šega si ni mogoče misliti. Solnce pa je že hitelo proti robu črnovrške gore, a še vedno radodarno sipalo prijetno svetlobo in toploto prve pomladi.

Komaj sta se mogla pririniti z očetom do "pruke", kjer je bil njihov sedež.

Skrivnostno so pele orgle, kakor pesem od daleč, daleč nekje. Utihnili so zvonovi, slovesen molk je zavladal v svetišču, ko se izzvenli tudi skrivnostni glasovi iz orgelj. Tedaj so gospod z monštranco v roki zapeli: *Aleuja.* Milo, blago je šla pesem po cerkvi in se s kora prav tako mila, mehka vračala nazaj; in se je aleluja spet ponovila, že bolj močna, bolj samozavestna, in spet prišla nazaj s kora od pevcev; in še tretjič so zapeli gospod z glasom, ki je segel ven na plan skozi zaprta okna in vrata kot neustrašen klic, pogumen glas zmage; in so zabučale orgle in mogočno je zaplala tretja aleluja pevcev vse do zvonov, ki so se tedaj spet razmajali in oznanili, naj se postavijo verniki v svečan sprevod v čast in zahvalo Zeličarju, ki se je za nas dal umoriti, ki je iz najstrašnejšega ponižanja vstal iz groba kot zmagovalec nad grehom in smrtjo.

Razvila se je dolga procesija, ki jo je vodil vstali Zveičar v rokah sivolasega petkovskega mežnarja takoj za njim šolska zastava in dolga vrsta šolarjev. V kratki razdalji, drugo za drugim, so šla štiri bandera, ki so plapolala v večernem pišu kot zadnji pozdrav solncu, ki je pravkar utonilo za gore. Sveti Lovrenc, sv. Florijan, sv. Hijeronim in sv. Katarina so zmagoslavno plavali nad pobožno množico. Peterček in oče sta stopala pod banderom sv. Hijeronima, ki je bilo od vseh najlepše, zato ker je bilo njihovo, ker je bilo petkovsko. Petrovčev Jože, Brenčičkov Francelj in Kisovcov Nace so ga nosili. Pa prav paziti so morali, kako se izogibati vej, ki so silile na cesto od vseh stran in grabežljivo lovile za židanimi cofi škrlatnega bandera.

Slovesno so peli zvonovi, je udarjala godba in odmevala pesem: Zveličar na je vstal iz groba.

"Vesel prepevaj, o kristjan:
premagana je vsa hudoba,
dan's je rešenja tvoj'ga dan!"

Obmolknili so zvonovi za hip, da dajo več besede godbi in je prijetno pozdravilo slovesno procesijo zvonenje iz sosednega Zavratca, iz Medvedjega brda, z Vrha. Vsepovsod so peli zvonovi, izlivajoč se v eno samo brezkončno lepo pesem, ki se je prelivala čez vse bregove in vrhove doli v Ljubljansko polje in tja čez Kras in Vipavo doli do goriške ravni ob Soči.

Hladnik Janez.

Slovenska gostilna
"GRUTA DE POSTUMIA"
Dobra postrežba, čisti in zračni prostori ter zmerne cene. — Rojakom se priporoča
IVAN GAŠPERŠIČ
Avenida Forest 621
Buenos Aires — Chacarita

IZKUŠENA BÁBICA
Filomena Beneš de Bilek
diplomirana na univerzi v Pragi in v Buenos Airesu. Zdravi vse ženske bolezni. — Sprejema tudi noseče v popolno oskrbo.
ordinira od 9 ure zjutraj do 20 ure zvečer
LIMA 1217, I. nadstr.
U. T. 23 Bueno Orden 3389
Buenos Aires

Slovenski restavrant
Edino slovensko zbirališče na Avellanedi — Lepi prostori — Postrežba točna — Cene zmerne
Vsako nedeljo ples
Se priporoča lastnik
KAROL TERPLAN
Chacabuco 501 — Avellaneda

KROJAČNICA

"GORICA"
ima v zalogi veliko izbero poletnega blaga po izredno nizkih cenah.
Rojakom se vljudno priporoča
FRANC LEBAN
Av. del Campo 1080
U. T. 59-3102

Fotografija "LA MODERNA"

Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji.
NOVOPOROČENI' Najboljši in najtrajnejši spomin je lepa in dobro izdelana povečana slika, ki Vam jo napravi fotografija "LA MODERNA". Posebne cene z velikim popustom z ozirom na številno slovensko klijentelo.
Poštne slike od $ 5.— dalje ducat. Obiščete nas lahko vsak dan od osmih zvečer, tudi ob sobotah. — Ne pozabiti:
S. Saslavsky
Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 Bs. Aires

CARIČIN LJUBLJENEC

Zgodovinski roman

Nadaljevanje 26.

"Kje si rojen?"

"V pustinji, gospod v Ukrajini."

"Kaj je bil tvoj oče?"

"Kozak, kot jaz. Nikdar ga nisem poznal, toda mati mi je večkrat pripovedovala o njem. Imenovala ga je Mazepinega sina, ker je bil iz družine najslavnejših kozakov."

'Tvoja mati je lagala!" odgovori Orlov. "Z onim Mazepo nimaš prav nič sorodnega! — Jaz vem, kdo je bil tvoj oče, poznam ga bolje!"

Hipoma prime Orlov kozaka za roko in ga potegne v kot šotora.

'Ti si iz rodbine Romanov," mu pošepeče. "Iz carske rodbine si! — Pri Bogu, ti si sin cara Petra, katerega je dala umoriti Katarina!"

Pugačev je s svojimi temnimi očmi strmel v Orlova, ki mu je razkril to čudno skrivnost.

Saj ni prvikrat slišal take besede. Že večkrat so mu rekli, da je podoben umorjenemu carju.

Smele nade so mu širile prsi, bil je prevzet snovanja o bodočem bogastvu in moči, ko je tako postajal nekoč obsijan od mesečine v svoji pustinji.

Orlov je zapazil, kakšen vtis je napravilo nanj njegovo odkritje. Privedel ga je k stolu, kjer mu je z roko naznačil, naj sede. Sam si potem prinese stol in sede njemu nasproti.

Molče je nekaj trenutkov motril lepega mladeniča. In čim dalje ga je opazoval, tembolj jasna mu je bila njegova podobnost s pokojnim carjem.

Vendar je Orlov vedel popolnoma natanko, da ni imel mladi Pugačev niti kapljice carske krvi v sebi in da je bilo popolnoma izključeno, da bi bil car Peter njegov oče. Odkar je car Peter dorastel, ni zapustil Petrograda, še manj torej, da bi se bil kdaj izgubil v pustinji.

Toda vse to je bilo Orlovu vse eno. Prav nič ni nameraval razdedinjencu pomagati do pravice, pač pa ga je hotel porabiti za svoje orodje. Vedel je, da mora ta človek postati zelo nevaren Katarini.

"Poslušaj me, Pugačev!" reče Orlov tiho in se plaho ozre na vhod šotora. "Kar se bodeva zdaj dogovorila, bo odločilno za vse tvoje bodoče življenje."

"Rečem ti, da si Romanov in prisegam ti, da je ta trditev resnična! Bil sem sam v spremstvu carja Petra, ko je potoval po Ukrajini, ko se mu je zahotelo, da obišče one divje kraje."

"Nekega večera smo našli na potu neko mlado kozakinjo. Pobrigali smo se za njo in kmalu se je zopet osvestila. Car Peter pa je bil ves prevzet od njene lepote. In vzel jo je s seboj v svoj šotor, kjer je ostala vso noč, — in ta kozakinja je postala tvoja mati."

Pugačev je zrl predse, na čelu pa so se mu pojavile globoke gube. Za to odkritje ni bil Orlovu preveč hvaležen. Spoznal je, da se mora grehu zahvaliti za svoje življenje.

"Prihodnjega dne nas je stalo mnogo truda, da smo pregovorili carja, da nadaljuje potovanje". "Najraje bi ostal pri lepi kozakinji", je pravil car. "Toda tega nismo mogli dopustiti. Dekleta smo bogato nagradili, nakar je kmalu izginilo."

"Car Peter je kmalu pozabil na to malo dogodivščino. Toda tvoje matere nisem pustil iz oči, in ko je rodila, sem prišel na skrivnem v pustinjo in zvedel da je naslednik prestola — moški. — Ali poznaš tri svete hraste v Ukrajini?"

"Kako bi jih ne poznal, ko so vendar svetinje za vsakega kozaka?" odgovori Pugačev. "Tam se sestaja jo vsake noči kozaki in slave ustanovitev kozaške države."

"Kozaške države?" vpraša Orlov porogljivo. "Kaj je taka država na zemlji?"

"Nekoč je bila."

"Vidim torej, da poznaš tri svete hraste. Ko sem se srečal devet mesecev po onem srečanju carja Petra spet s tvojo materjo, sem ji izročil dragocenost ki je bila namenjena tebi. Bila je to slika carja Petra Velikega."

"Ne vem, če ti je dala sliko, toda takrat mi je svečano obljubila, da to stori. Zakopala je sliko skupno z verižico pod srednjim hrastom. Ali mi boš verjel, Pugačev, najdeš to sliko? Pripominjam, da je samo in edinole članu carskega rodu mogoče, da je v posesti te verižice s sliko. Priznavam, da sem jaz na skrivaj, brez carjeve vednosti oddal tvoji materi to sliko, samo da te bom kasneje tem lažje spoznal.

Pugačev se dvigne. Oči so mu žarele.

Po tej izjavi je veroval Orlovu več, kakos prej. Zakaj, če se res najde slika pod hrastom, potem ima v rokah jasen dokaz, da je Orlov govoril resnico.

"Slutil sem', pravi s tihim glasom, "da se stari kozaki niso motili, ko so trdili, da sem neverjetno podoben pokojnemu carju. Da, jaz sem Romanov jaz sem sin carja Petra III. — Moja je ruska, carska krona, in ne one ženo, ki jo je ugrabila!"

"Prav si rekel!" mu odvrne Orlov. "Zdaj me pričenjaš razumeti. Pugačev. Edino ti si opravičen, da boš car vseh Rusov! Tvoja je krona in moč."

"Glej, Pugačev, samo besedo je treba reči, pa se bodo ukrajinski kozaki — ne, samo ti, temveč vsi kozaki pustinje zbrali krog tebe. Samo pametno je treba stvar začeti!"

"Pametno? — Kaj naj storim?" vpraša Pugačev trosoč se od razburjenosti.

Bil je že popolnoma omrežen od zvitega Orlova.

"Povem ti, kaj moraš storiti, prijatelj!" mu pošepeče Orlov. "Ne smeš jim reči, da si sin mlade kozakinje in carja Petra! — Iti moraš dalje. Izrabi podobnost s svojim očetom! — Stopi med kozake in jim reci: "Jaz sem car Peter III! Isti Peter, ki je bil nekdaj mož carice Katarine. Ona trdi, da me je dala umoriti. To ni res. Nikdar nisem umrl. Glejte, vidite me v svoji sredi!"

"Zaprli so me v temnico. Posrečilo pa se mi je po nekaj letih pobegnit. Toda jaz ne grem nazaj v Petrograd, prišel sem k vam, dragi moji kozaki. Vi boste postavili svojega carja na prestol, ujeli boste carico, uničili vse njene ljubimce in oropali vse palače. — Naj bodo kaznovani vsi, ki so služili Katarini!"

Pugačev je poslušal Orlova in komaj si je upal dihati. Ko je Orlov končal, pravi mladi kozak zmagoslavno:

"Če bom tako govoril svojim kozakom, me bodo navdušeno nesli skoz pustinjo. In kamorkoli pridemo, povsod nas bo spremljala zmaga. Vsako zapreko bomo strli in prišli bomo v Petrograd!"

"Toda samo uničil si me s temi besedami, grof Orlov! Saj jaz sem tvoj ujetnik. Odvisen sem od tvoje volje. Samo beseda iz tvojih ust, pa me zgrabijo tvoji krvniki in me ubijejo!"

"Prost si, Pugačev!" vzklikne Orlov in mu ponudi roko. "Prost si kakor ptica v zraku! Iti moreš, kamorkoli te ponese tvoj konj, če sprejmeš moje pogoje"

"Kakšni so ti pogoji?" vpraša kozak.

Orlov stopi k vhodu in se prepriča, da nihče ne prisluškuje. Nikjer ni bilo žive duše. Samo major Danišev je stal na svojem mestu.

"Mogoče ne boš razumel", nadaljuje Orlov, vrnivši se k Pugačevu, "s kakšno pravico stavljam pogoje. — Toda pomisli: s svojo podobnostjo s pokojnim carjem si boš osvojil ukrajinske kozake — uspelo ti bo, da se upro. Toda upirati se ne boš mogel šolani caričini vojski!"

"Ponujam ti zavezništvo. Ukazujem veliki vojski, katori je treba samo nekoliko tednov počitka, da bo zopet silna! Združimo se, Pugačev! Daj, da združeni zrušimo Katarinin prestol."

"Sprejemam tvoj predlog!" od-

SLOVENSKI LIST

List izdajata: SLOV. PROSVETNO DRUŠTVO in KONSORCIJ "NOVEGA LISTA"

Dirección:
Gral. César Díaz 1657
Buenos Aires

TARIFA REDUCIDA

RAZNE VESTI

NADŠKOF MARGOTTI JE ZAČEL Z RAZNARODOVALNIMI METODAMI TUDI NA TRŽAŠKEM

Trst, februarja 1937. — Mon. Margotti, goriški nadškof, ki je prevzel po prisiljenem odhodu škofa Fogarja administracijo tržaško-koprsko škofije, je že začel vse svoje raznarodovalne metode tudi na Tržaškem.

Tako ne sprejme nobenega duhovnika, ki se mu ne predstavi v dolgi duhovniški obleki, kakršna je v rabi v starih pokrajinah Italije in kakršno jo že uvedel na Goriškem. Ker se naši duhovniki nočejo odrekati svoje stare pravice, rajši ne gredo k škofu. Radi tega je nastalo tudi v tržaško-koprski škofiji gotovo v vsej katoliški cerkvi sicer nepoznano stanje, da se namreč duhovniki sploh niso videli in govorili s svojim škofom.

Tudi je že začel poitalijančevati mladino. Ker je verouk v maternem jeziku v šoli prepovedan, učijo slovenski in hrvatski duhovniki, kjer so sploh smeli ostati, šolske otroke verouk v cerkvi. Sedaj jim je škof Margotti ukazal, da morajo tudi pri tem pouku v cerkvi učiti otroke samo latinske molitve. Jutri bo pač še latinski jezik nadomestil z italijanskim.

Uredil še ni in očitno tudi noče urediti zadovo petih slovenskih duhovnikov, med njimi tudi openskega dekana Cinka, ki so ga sedaj prekrstili v Zinija, katerim je šolska oblast še pred odhodom škofa Fogarja prepovedala vstop v šolo, da bi tam oni učili solvenske otroke verouk, seveda v italijanskem jeziku, namesto italijanskih učiteljev.

ČASOPISJE IZ JUGOSLAVIJE MORAJO SKRIVATI

Gorica, februarja 1937. — Kljub temu, da je izdala italijanska vlada dovoljenje, da smejo nekateri jugoslovanski časopisi v Italijo, jih naši ljudje le s težavo mirno in svobodno čitajo. Vedno češče vesti o zasledovanju in preganjanju naših ljudi, ki so čitali ali prodajali te časopise, nam potrjuje to. Ni čudno, da so razprodajo jugoslovanskih časopisov vzeli nase skoro samo Italijani. Zgodilo se je pa celo, da so pred tako prodajalnico čakali karabinerji ali fašisti, zlasti slednji, ki so zapisovali ljudi, kateri so kupili slovenski ali hrvatski časopis. Po Goriškem pa po nekod časopise, ki so dovoljeni, skrbno skrivajo in jih le z veliko previdnostjo čitajo ter dajajo drugim. Izgleda, da kljub načelni dovolitvi italijanske vlade ali delajo podrejeni organi nasprotno po svoji volji, ali pa imajo za to posebna navodila.

IZJAVE INŽ. KOŠUTIĆA

Znano je, da se je inž. Košutič, eden izmed voditeljev Hrvatske seljačke stranke, vrnil pred nedavnim v domovino po sedemletnem izgnanstvu. Začel je takoj sodelovati z dr. Mačkom. Ker j eto eden izmed vplivnih hrvatskih politikov utegnejo zanimati izjave, ki jih je dal na seji predsednikov krajevnih organizaciji bivše HSS. Kot odposlanec dr. Mačka in glavni govornik je inž. Košutič imel več ko eno uro trajajoč govor.

Med drugim je razpravijal o zunanji politiki in predočil razdelitev Evrope na demokratski in protidemokratski blok. V trajnost sporazuma med Rimom in Berlinom ne veruje. Opozarjal je na oboroževanje okoli nas. Hrvatski narod bo vedno z blokom demokratskih držav in odklanja fašizem prav tako odločno kakor komunizem. Ko se prepirajo in bore med seboj veliki narodi in velesile, je za male narode najbolj pametno če lepo molče in se drže ob strani.

Nato je inž. Košutič govoril o svojih čustvih, ki jih je imel po povratku v domovino. "Reči vam moram, da mi je bilo posebno drago, ko sem po sedmih letih zopet videl v Zagrebu konja in kravo.

Obeh sem si tako zaželel, da sem ju kar pogladil, ko sem ju videl. V New yorku kaj takega ni mogoče videti. Tam je vse samo stroj. Zagreb pa ni v bistvu nič drugega kakor moderna hrvatska vas".

"Danes govore, je nadaljeval inž. Košutič, o vseh mogočih kombinacijah. Hrvati pa smo srečni, da imamo dr. Mačka. On sicer malo govori, toda kar reče, to ostane, kakor da bi bilo vklesano v kamen. Vsaka beseda, ki jo izreče dr. Maček, je zlata vredna. Kar se pa tiče sporazuma, o katerem tako monogo pišejo, vam morem reči, da stvar ni krenila niti za eno samo ped dalje".

AKO HOČETE IMETI

lep izseljenski **KOLEDAR** s zanimivim čtivom ter bogato ilustracijo, pošljite en peso in znamko za deset centavosov!

Prekomorska pošta

Iz Evrope dospejo:

29. Oceania
30. Monte Rosa
2. Highl. Bridge, Massilla in And. Star

V Evropo odplujejo:

31. La Coruna in Almanzora
1. Highl. Princess in Alsina
2. General Artigas

EXPRESO "GORIZIA"

Najstarejše prevozno podjetje za mesto in na vse strani dežele. Zmerne cene in solidna postrežba

FRANC LOJK

Calle VILLAROEL 1476
Višina Dorrego 900
U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 $, lepo sliko v barvah.

Odprto tudi ob nedeljah.
Atelje MARKO RADALJ
Facundo Quiroga 1275 in 1407
DOCK SUD

ZOBOZDRAVNIKA
Dra. Samoilović de Falicov in Dr. Feliks Falicov
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

RESTAURANT "KRONA"

337 - Calle TUCUMAN - 337
BUENOS AIRES

Največji slovenski restaurant v centru. — Krasni prostori. — Zelo pripravno za svatbe ali bankete. Cene zmerne. — Prenočišča samo 70 cts. — Vsak večer svira prvovrstna godba.

Se priporočata lastnika:

TEMLIN & GOMBOC.

POZOR ***POZOR***

Naznanjam, da sem otvoril v svojih lastnih prostorih

ČREVJARNICO „EMILIO"

kjer imam v zalogi veliko izbero črevljev za dečke in deklice. Izdelujem nove ter sprejemam tudi v popravilo.

Tobakarno — Prodajo igrač — Šolskih potrebščin

Lastnik EMIL ŽIVEC

OSORIO 5085 PATERNAL, Bs. Aires

govori kozak svečano. "Toda povej kaj zahtevaš zato? — Grogorij Orlov nikomur ničesar ne daruje!"

"Tak si mi všeč, Pugačev!" se je zasmejal Orlov. Povem ti. Predvsem pa, nagrajen bom že s tem, da Katarina ne bo več ruska carica. Jaz zahtevam, da carico zapreš v ječo v Nevskem samostanu —in jaz ji bom ječar!"

"Dalje zahtevam, da mi izročiš njenega sedanjega ljubimca, Aleksandra Potemkina!"

"Istočasno, ko boš kronan za ruskega carja, je tvoja dolžnost, da mi ga izročiš. In to kakor divjo zver: zaprtega v kletki! O njegovi usodi smem odločati samo jaz."

Pugačev se zamisli. Slutil je, da ga namerava Orlov uporabiti samo za svoje orodje. Da bo on samo strupena puščica, ki jo bo sprožil Orlov.

Plemeniti značaj mladega kozaka se je upiral že misli, da preda ženo, in četudi najhujšo sovražnico grofu Orlovu. Ko pa je pomislil, da bi moral predati Potemkina v kletki, se je prebudila njegova čista duša. Ali sijajna slika, ki mu jo naslikal Orlov, je premagala vsa ta lepa čustva.

"Naj bo!" pravi Pugačev. — "Katarina in Potemkin sta tvoja, če me podpreš, da pridem do svojih pravic. Ali so to vsi tvoji pogoji?"

"Vsi!" odgovori Orlov. "Kar se mene tiče, ti povem, da se takoj po tvojem kronanju umaknem v privatno življenje. — Toda ne, prosil bi te vendarle še nečesa."

"Tebi so znane postojanke Tatarov. Bodi nocoj moj vodnik!"

"Tega ne storim na noben način!" odgovori kozak. Kan Muhala je moj zavezник. Pričakuje me, ker še ne ve, da smo bili na kljancu poraženi. Mar naj ga izdam? Ne, grof, rajši ostanem to, kar sem sedaj: Premagaj Kana sam, če ga moreš!"

"Torej bom sam potolkel Tatare!" vzklikne Orlov. "Toda, dokler se ne vrnem, moraš ostati tu. Potem pa moraš brez odloga v Ukrajino, da zbereš svoje kozake. — Vse ostalo uredimo po moji vrnitvi."

"In zdaj mi prisezi, da ne boš miroval preje, dokler ne dosežeš svojega cilja, dokler se ne kronaš v Moskvi s carsko krono."

"Prisegam ti!"

"Povsod boš trdil, da si car Peter? In nikdaj več se ne boš spomnil današnjega razgovora? Ali boš hranil to skrivnost?"

"Prisegam!"

"Dobro. In jaz ti prisegam, da ti bom zvest zaveznik", reče Orlov "Ti si boš osvojil carski prestol, jaz pa ga hočem streti! Različni so naši cilji in vendar enaki!"

"Pojdi zdaj in igraj nadalje vlogo ujetnka. In nikar se ne čudi, če te dam jutri z ostalimi vred odpeljati iz tabora, da te ustrele!"

"Par minut pred izvršitvijo sodbe boš oproščen. — Čakal bo nate brzi konj, ki te odpelje odtod tvojim ciljem nasproti."

Orlov mu ponudi roko. Oklevajoč jo Pugačev sprejme. Bilo mu je, kakor da je s tem zapečatil svojo lastno nesrečo. Potem je odšel iz Orlovega šotora.

Ko je stopil iz šotora pokliče major Danišev štiri vojake, ki ga obkolijo in odvedejo k ostalim ujetnikom.

Vprašujoči pogledi njegovih tovarišev so ga sprejeli. Niti eden izmed njih ni upal, da ga Orlov pomilosti.

Pugačev je molčal; pa se obrne najstarejši od njih in ga vpraša:

"Hetman, kdaj bomo umrli?"

"Jutri!"

"Mar boš tudi ti, naš ponos, umrl, ko si še tako mlad?" vpraša bolestno stari kozak.

"Da, tudi jaz!"

"Hladno je izgovoril te besede. In hitro se je okrenil, da je zakril obraz, ki ga je oblila temna rdečica.

Bilo je prvič, da je lagal svojim tovarišem. Vedel je dobro, da velja za največjo sramoto med kozaki, če ga imenujejo lažnjivca.

— — — — — — —

Grof Orlov pozove medtem svojega mladega varovanca majorja Daniševa k sebi v svoj šotor.

"Major Danišev!" mu reče prijazno in položi roko na njegovo ramo. "Imam za vas nalog in ne poznam vrednejšega možaka, ki bi ga izvršil."

"Potrudil se bom, da ga kar najbolje izvedem, če se ne protivi mojemu vojaškemu naziranju!"

"Pravzaprav je to bolj zasebna zadeva, za katero bi vas poprosil, Danišev", reče s čudnim smehom Orlov. "Spoznali boste, da mi je na tem, da se spravim s carico in da rad odstopim od tega, kar ste čuli preje."

"General", vzklikne častnik veselo, "da bi bilo med vami in carico spet vse tako, kot je bilo!"

"Poskusil bom, Danišev", je šepetal Orlov. "Moj poskus se vam bo zdel morda čuden. Govoriti hočem z vami odkrito."

"Znano vam je, da sem celih deset let pomenil Katarini vse! Pridobil sem si njeno ljubezen in zaupanje. Na žalost pa se je to spremenilo."

"Nekdo drugi — imena vam ni treba imenovati — me je izrinil iz srca Katarine. Ne morem vam povedati, kako sem nesrečen radi tega. Prenesel bi morda, da sem izgubil samo njeno carsko milost, toda da sem izgubil tudi njeno ljubezen, to mi je težko!"

"V svoji bolesti sem odšel pred svojim odhodom iz Petrograda k neki ciganki. Vi veste, da imajo te ženske vedno kako sredstvo, s katerim si morete zopet pridobiti ljubezen ljubljene žene."

"Vi se posmehujete, Danišev! Mislite, da je to nemogoče? — Ta ciganka mi je torej dejala, da bo zopet vse dobro in da me bo carica zopet ljubila, če poslušam njen nasvet."

"In kaj vam je svetovala?" vpraša mladi častnik še vedno z neverjetnim nasmehom.

Orlov odpne svojo uniformo in izmota iz nje zlato verižico, na kateri je bila pritrjena slika carja Petra Velikega.

"Ako zakoplješ", mi je dejala ciganka, "to sliko pod srednji sveti hrast v Ukrajini ,tedaj bo to delovalo kot močno čarodejstvo, ki ti vrne caričino srce."

"Vprašal sem ciganko, če sme to storiti mesto mene tudi kdo drugi, nakar mi je odgovorila: dobar in zvest prijatelj sme!"

"Vidite torej, major Danišev, da vas smatram za svojega zvestega prijatelja. Zato vas prosim, zajahajte svojega konja in odjezdite hitro, da vas nihče ne vidi, — k trem svetim hrastom. Zakopljite tam sliko pod srednje drevo. Nato se hitro vrnite v tabor. — Ali mi hočete storiti to uslugo?"

"Za četrt ure bom odjezdil!", odgovori major, "četudi niti malo ne verujem v taka čarodejna sredstva. Storiti hočem to radi tega, ker sem vesel, da grof ne bo izdal svoje carice!"

Orlov preda Daniševu sliko z verižico. Ta se globoko pokloni, skrije sliko v žep in odide.

S porogljivim nasmehom je zrl Orlov za odhajajočim častnikom.

"S to verižico boš zakopal kačo vojne in Katarine propasti. Tam bo ležala, dokler jo Pugačev ne izkoplje. Tedaj pa se bo strupeno telo vročalo in večalo in ovilo se bo okrog onih, ki so bili doslej zvesti in udani Katarini!"

Zatem stopi pred svoj šotor in zakliče polglasno:

"Matuška, hej Matuška! Kje vendar tičiš!"

Nedaleč od Orlova se dvigne s tal temna postava.

Bil je človek nenavadno grd. Dolgo in ozke ustne ter nizko čelo je pričalo, da tičijo v tem človeku živalski nagoni.

In vendar so ga srečavali vojaki z velikim spoštovanjem. Vedeli so, da je najudanejši sluga Orlova, ki ga rabi za posebno zaupne posle.

"Poslušaj, Matuška", mu pošepeta Orlov. "V četrt ure odjezdi major Danišev iz tabora. Jezdil boš v primerni razdalji za njim in ga ne pustiš iz oči. (Nadaljevanje)